

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

- Dansk Numismatisk Forening • Føroya Myntsavnarafelag • Myntsafnarafélag Íslands •
- Norsk Numismatisk Forening • Numismatiska Föreningen i Åbo • Skånes Numismatiska Förening •
- Nationalmuseets Myntkabinett • Den kgl. Mønt- og Medaillesamling • Kungl. Myntkabinettet •
- Lunds Universitets Historiska Museum • Myntkabinettet, Universitetet i Oslo •
- Suomen Numismaattinen Yhdistys • Svenska Numismatiska Föreningen •
- Uppsala universitets myntkabinett • Numismatiska Forskningsgruppen •
- Myntsafn Seðlabanka og Þjóðminjasafns •

***Ebeltoftfundet 1792
– solgt til samlere og returneret til finderne***

Kronemynten 1875-1975 og bruk av arkivkilder

***Møntfund fra senmiddelalderen
gjort 1760 på Albæk Kirkegård i Vendsyssel***

***En numismatisk helg i Helsingfors
– unionsmöte och NFF:s 100-årsjubileum***

Nr. 4 • Oktober 2014

DOBBELT-KRONER, -SPECIER, -DUKATER & -D'OR

DK4483	2 Krone – Corona Danica. 1618. H.105A. Sieg 87,1	1(+) brsp	6.500,-
DK4696	2 Krone – Corona Danica. Tyk. 1624. H.124. Sieg 88	1+ st.fejl	28.000,-
DK4484	2 Speciedaler. 1627. H.56B. Sieg 108,2	1+ l.dobb.pr.	35.000,-
DK4836	2 Dukat. 1658. H.28A. Sieg 133	1+ brsp.	25.000,-
DK4841	3 Krone. Tronskifte. Randskrift. 1699. H.35. Sieg 21.	1(+) pol.	21.000,-
DK4847	2 Krone. Randskrift. 1747. H.30. Sieg 10.	1(+)	14.000,-
DK4709	2 Frederik d'Or. 1828. H.3. Sieg 35.	01-1++	21.000,-
DK2850	2 Frederik d'Or. 1828. H.3. Sieg 35.	1+ rds.	15.500,-
DK4370	2 Frederik d'Or. 1837. H.5A. Sieg 36,1.	01	22.000,-
DK4710	2 Frederik d'Or. 1837. H.5A. Sieg 36,1.	01-1+ rds.	16.000,-
DK4370	2 Frederik d'Or. 1838. H.5A. Sieg 36,1.	01	24.000,-
DK3783	2 Frederik d'Or. 1838. H.5A. Sieg 36,1.	01-1+	20.000,-
DK3994	2 Christian d'Or. 1847. H.1B. Sieg 16,2.	01-1+ brsp.	9.000,-
DK4714	2 Frederik d'Or. 1853. H.1B. Sieg 16,2.	01-1+	20.000,-

MØNTER OG PENGESEDLER KØBES OG SÆLGES

HAFNIA COINS | FINN RASMUSSEN

GL. KONGEVEJ 172,A | DK 1850 | FREDERIKSBERG C
+45-3321 7127 | WWW.HAFNIA.COINS.DK | FR@HAFNIA.COINS.DK
ÅBEN TIRSDAG – FREDAG KL. 11.00 - 17.30
LUKKET MANDAG OG LØRDAG

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

Nordisk Numismatisk Union Medlemsblad er udgivet siden 1936 af Nordisk Numismatisk Union.

Udkommer i 2014 med fire numre: marts, maj, september og oktober.

Ikke medlemmer kan tegne abonnement ved henvendelse til Dansk Numismatisk Forening: John Lind – johnlind59@gmail.com

Redaktion:

Hovedredaktør:

Museumsinspektør, Jens Christian Moesgaard
Den kgl. Mønt- og Medaillesamling,
Nationalmuseet, DK-1220 København K
Tlf.: +45 41 20 61 40.

jens.christian.moesgaard@natmus.dk

Ansvarlig over for presseloven:

Formand for Dansk Numismatisk Forening,
Preben Nielsen.

Lokalredaktioner:

Møntkabinetterne i de enkelte lande

Norge:

Håkon Roland,
hakon.roland@khm.uio.no

Sverige:

Eva Ramberg,
eva.ramberg@myntkabinettet.se

Island:

Anton Holt, anton.holt@sedlabanki.is

Finland:

Tuukka Talvio, tuukka.talvio@nba.fi

Annonceredaktion:

Preben Nielsen
Galionsvej 12, 2 th., 1437 København K
Tlf. (dag) +45 20 20 78 16
formand@numismatik.dk

*Eftertryk af artikler m.v. kun med
forfatterens tilladelse og kun med
angivelse af kilden.*

Afleveret fra trykkeriet i uge 42
Frederiksberg Bogtrykkeri A/S.

INDHOLD

Artikler

Michael Märcher

**Ebeltoftfundet 1792 – solgt til samlere
og returneret til finderne 101**

Marius Ringsrud

**Kronemynten 1875-1975 og bruk av
arkivkilder 105**

Michael Märcher

**Møntfund fra senmiddelalderen gjort 1760
på Albæk Kirkegård i Vendsyssel 111**

Personalia

Georges Le Rider

1929-2014 114

Foreninger & Institutioner

Frédéric Elfver

**Utmærkelse till medeltidsnumismatikern
Kjell Holmberg 115**

Curt Ekström

**En numismatisk helg i Helsingfors –
unionsmöte och NFF:s 100-årsjubileum 116**

Reversen | Numismatics Downside Up

Jens Christian Moesgaard

Møntstedsturisme. 127

MØNTAUKTIONER

Dit jyske alternativ når du skal købe og sælge
Vi afholder 2 årlige møntauktioner, forår og efterår
Kontakt os for salg af enkeltmønter, samlinger og gl. sedler

Vore traditionelle auktioner indeholder altid mange
spændende ting, moderne møbler, smykker, kunst m.m.

Se vor hjemmeside www.ho-auk.dk for næste auktionsdato

HOLSTEBRO AUKTIONER

Stationsvej 76, 7500 Holstebro, Tlf. 97 40 11 11

www.ho-auk.dk

Ebeltoftfundet 1792 – solgt til samlere og returneret til finderne

Af Michael Märcher

I første halvdel af juni 1792 blev der ad flere omgange i to beholdere fundet et stort skattefund nær Ebeltoft. Fundet bestod af hvide, skillinge eller lignende mindre sølvmønter samt fire guldmonter, nok guldgylden, og tre sølvringe. Skatten er formentlig nedlagt omkring år 1500. Fundets hvide og eventuelt lignende mindre sølvmønter blev i korrespondancen omkring fundet kaldet for 2 skillinge, hvilket skyldes, at dansk-norske 2 skillinge fra slutningen af 1700-tallet havde nogenlunde samme størrelse som hvide fra 1400-tallet. 2 skillingene var dog lidt større. Af samme årsag blev skillingerne slået under kong Hans kaldet for 4 skillinge.

Flere personer var involverede både som findere og tilskuere, og det lykkedes ikke at holde mønterne samlet. Fundet førte til et forhør om sagen på Ebeltoft Rådhus den 11. og 14. juni 1792. Forhørets forløb og forklaringerne skal ikke gengives her, da forhøret er udgivet af Georg Galster (1889-1983) i 1938.¹

Trods Galsters store arkivarbejde vedrørende møntfund – både 1700- og 1800-tals – så overså han åbenbart Den Kgl. Mønts andel i datidens danefæprocedure, som han ellers selv generelt fornuftigt redegjorde for, eksempelvis i værket om vikingetidens møntfund fra Bornholm.² I sidstnævnte angiver han som en typisk procedure, at "Rentekammeret kunne lade det [fundet] indsmelte (på Den kgl. Mønt) og sende finderens værdien af det indsmeltede."³

Ved fundet fra Ebeltoft stopper Galster tilsyneladende en del af sin undersøgelse, da han på baggrund af journalen for Den Kgl. Mønt i København blev opmærksom på, at fundet i anden halvdel af juli blev sendt til Den Kgl. Mønt: "Det meste er derefter antagelig blevet indsmeltet paa den kgl. Mønt, men som det fremgaar af Tillæget til Beskrivelsen (1794), er nogle Exemplarer udtaget til den kgl. Samling."⁴ De udtagne mønter (43 danske og et ukendt antal udenlandske) er identificeret/forsøgt identificeret af Galster og omtalt i Galster 1938, som ligger til grund for beskrivelsen af fundet i *Danmarks Middelalderlige Skattefund*⁵, hvor Ebeltoftfundet har nummer 291.⁶

I *Danmarks Middelalderlige Skattefund* og Ebeltofts byhistorie fra 2001⁷ gentages også Galsters formodning om, at fundet blev indsmeltet. Det var imidlertid ikke tilfældet. Det er generelt en forkert, men dog udbredt opfattelse, at Den Kgl. Mønt indsmeltede de møntfund,

1 Georg Galster: Møntfund i Danmark 1780-1800, *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1938, 1938, 53-88, nr. 10.

2 Georg Galster: Vikingetids møntfund fra Bornholm, *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1977-78, 1980, 15.

3 Samlesteds.

4 Galster 1938, 86.

5 Jørgen Steen Jensen m.fl.: *Danmarks Middelalderlige skattefund*, København 1992, I-II.

6 Ifølge resolutionen sidst i artiklen er det kun mindre sølvmønter – hvide og skillinge o.l. – som tilbydes samlerne. De fire guldmonter i fundet må derfor også være udtaget fra fundet til Møntsamlingen eller andre i det statslige apparat, hvilket ikke er omtalt hos Galster 1938 eller Jensen 1992.

7 Knud Chr. Jensen & Jakob Vedsted: *Ebeltoft – købstadsliv i 700 år*, Ebeltoft 2001, 24f.

som blev sendt til Mønten. Møntfund blev i sagsbehandlingen sendt til Den Kgl. Mønt af en anden årsag: Den stod i langt de fleste tilfælde blot for at fastsætte ædelmetalværdien af fundet. Det var oplagt, at Mønten stod for den opgave i danefæbehandlingen. Den statslige produktionsvirksomhed havde ekspertise og udstyr i forhold til metaller, metalpriser, præcisionsvejning og fastsættelse af ædelmetallers lødighed (probéring).⁸ Derfor skulle Mønten også undersøge – ikke indsmelte! – Ebeltoftskatten, som brevet bag journalsagen også tydeligt fortæller. Brevet er sendt fra Rentekammeret til møntdirektør C.H. Lyng den 21. juli 1792:

“Pro Memoria!

Fra Byefoged Fellumb i Ebbeltoft er hertil indsendt medfølgende 2,158 og 739⁹ saa kaldte 2 Skillinger, 121 Stkr saa kaldte 4 Skillinger, 4 Stkr Ducater og 3 Sølv Finger-Ringe, som ere fundne i en Sandbakke paa Ebbeltoft Byes Mark. Kammeret maa i den Anledning anmode Hr. Mynt=Directuren om at ville lade disse Mynter og Ringe veje, og deres Værdie, dog uden Opkaagning¹⁰, undersøge, samt derefter, ved sammes Tilbagesendelse, meddeele Os, til Findelønnens Bestemmelse, Underretning om Vægten og til hvad Værdie det alt omtrent kan anslaaes.”¹¹

I slutningen af 1700-tallet havde man efterhånden nogen indsigt i møntfunds antikvariske dimensioner, ligesom der fandtes møntsamlere, *lysthavere*, som heller ikke ønskede gode, gamle mønter indsmeltet med henblik på realisering af ædelmetalværdien. Det var generelt i 1700-1800-tallet især dubletter eller møntfragmenter fra skattefund, der kunne ende i Den Kgl. Mønts smeltedigler. Størst risiko for at havne deri havde mindre mønter fra høj- og senmiddelalderlige skattefund samt brudstykker af sølv og guld, for eksempel fra barrer, mønter og smykker, fra vikingetidsskattefund. Dertil kom eventuelt også mønter og andet sølv fra 1600-tallets svenskekrigsskattefund. Desuden var genstande, der var dårligt bevarede eller havde været udsat for sekundær bearbejdning i datiden, for eksempel bøjning, fragmentering eller perforering, særligt udsatte.

Trods sine blandt andet næsten 3.000 senmiddelalderlige småmønter (1400-tals hvide med videre) røg Ebeltoftskatten eller dele deraf ikke i smeltediglen. Det fremgår af forestillingen angående fundets skæbne, at indsmeltning var en reel mulighed, når Møntsamlingen havde udtaget de ønskede eksemplarer. Når Rentekammeret skulle have afgjort en sag, blev en forestilling (indstilling/forslag til en overordnet) sendt eller fremlagt for kongen, hvorpå kongen gav sin beslutning/resolution. Forestillingen vedrørende Ebeltoftfundet

Fire forgyldte sølvfingerringe. De to første og én af de to sidste er fra skatten.

1) Maria og barnet på skraveret baggrund. Pladen: 22x17 mm. Indvendig diameter 24 mm. 9,7g.

2) Glat med snorede kanter. Indvendig diameter 20 mm. 5,21 g.

3) Maria og barnet på skraveret baggrund. Ringen dekoreret med stjerner og kors i ruder. Pladen: 27x20 mm. Indvendig diameter 21 mm. 9,3 g.

4) Maria og barnet omgivet af strålegraving. Pladen: 18x14 mm. Indvendig diameter 20 mm. 6,42 g.

Ringene er henholdsvis Lindahl nr. 198, 297, 204 og 191, Fritze Lindahl: *Symboler i guld og sølv. "Nationalmu-seets fingerringe 1000-1700-årene"*, København 2003.

indeholdt også den mulighed, at samlere skulle have lov at købe mønter fra fundet – og sådan blev den kongelige resolution, der også angav, at de efter salget resterende mønter samt de indkomne beløb og danefægodtgørelsen skulle tilsendes finderne. Hvordan salget til samlere præcist foregik – og hvor ofte den mulighed blev benyttet vides ikke. Det var næppe første eller sidste gang, men umiddelbart kendes der ikke til andre dokumenterede eksempler fra sidst i 1700-tallet.

Rentekammeret sendte den 25. september 1792 følgende forestilling til kongen:

“Allerunderdanigst Forestilling:

Under 25de Junii sidstleden har Byefoged Fellum i Ebbeltoft hertil, i Følge Placat af 7 August 1752, indsendt 2897 Stk saa kaldt Toskillinger, 121 Stk Fireskillinger, 4 Stk Ducater eller Guldgylden og 3 Sølv Finger=Ringe, som efter et tillige medfulgt Vidneforhør er, den 5te i samme Maaned, oppløiede paa en Ager, som Kiöbmand [Stig]¹² Mygind af bemeldte Kiöbstad har i Fæste i en af Byens Marker, Leergrav eller Øster=Vang kaldet.

I Anledning heraf anmodede man Mynt=Directeur Lyng om, at lade disse Mynter, som ere af Kong Christopfer af Bayern, Kong Hans, samt nogle faa hamburgske, og Ringe veie og deres Værdie, dog uden Opkogning, undersøge, samt derefter meddeele os, til Findelønnens Bestemmelse, Underretning om Vægten og til hvad Værdie det alt omtrent kunde anslaaes, og efter hans derefter indkomne Indberetning veier ovenmeldte Sølv=Mynter, efter Afdrag for ureenligheden, nemlig 2 Skillingerne 10 Mark¹³ 8 Lod à 4 lödig¹⁴, og 4 Skillingerne 1 Mark 3 Lod à 8 lödig¹⁵, og gör tilsammen i fiint Sølv 3 Mark 5½ Lod à 11⅓ [rigsdaler] pr: Mark

37 Rd¹ 86 Skilling.

De 4 Stk Guldgylden vog 3 qvint: 2¼ ort à 19 karat¹⁶ 6 gran fiin pr: Mark, hvilket gör efter courant Ducat=Myntfoden à 171⅓⁷ Rd¹ pr Mark f[int]:

7 32

Og de 3 Stk Sølv Finder=Ringe ¹⁷/₁₆ Lod à 13 lödig 79½

Tilsammen af Belöb 46rd 5½ Skilling

Vel ere disse Myntsorter ikke at ansee for særdeles sieldne. Imidlertid har man dog tilstillet Herr Geheimeraad og Mareschal Bülow¹⁷ samme,

8 Se mere om Danefæ på Den Kgl. Mønt i Michael Märcher: *Danefæ og Den Kgl. Mønt i København 1750-1900*, i Michael Andersen & Poul Otto Nielsen (red.): *Danefæ. Skatte fra den danske muld*, København 2010, 18f. og om samme i anden sammenhæng i Michael Märcher: *De kongelige møntsteder i Altona og København 1813-1873. Teknik og produktion*, Odense 2012, 304f.

9 Galster angiver 2.185 stk. og 735 stk., hvilket Jensen 1992 følger. Der kan være tale om regne- eller skrivefejl flere steder i både 1792 og hos Galster 1938, men i hvert fald har begge aktstykker gengivet i denne artiklen tallene 2.158 stk. og 739 stk. Under alle omstændigheder kan fundet på baggrund af forhøret absolut ikke regnes som komplet indsendt til Rentekammeret. Grunden til, at der angives to tal for hvidene, er, at de fandtes i to forskellige beholdere.

10 Det vil sige, at Mønten ikke måtte ændre på mønterne ved undersøgelsen. Det skulle være en neutral undersøgelse af lødigheden, altså formentlig ved brug af strygeprøve/probérnåle, se Märcher 2012, 74-77, inkl. note 189.

11 Rigsarkivet, Den Kgl. Mønt i København, Indkomne breve, 1792, nr. 34.

12 Jensen & Vedsted 2001, 24.

13 Den kølnske vægtmark var cirka 233,855 gram og var grundvægt for mønter, møntvæsen og ædelmetal i Danmark. 1 vægtmark var lige 16 lod = 64 qvint = 256 ort = 4.352 es = 32.768 grains = 65.536 richtpfennig.

14 Rent sølv (100%) er 16 lödigt. 4 lödigt sølv består således af 25% sølv. At de mindre sølv mønter, hvide, indeholdt omkring 25% sølv passer rimelig godt med andre lødighedsangivelser for danske hvide fra f.eks. kong Hans' tid, se Georg Galster: *Unionstidens udmøntninger*, København 1972.

15 Galster 1972, 52-53, citerer ingen lødighedsprøver af kong Hans' skillinge, og spørger s. 23, om de levede op til de lybske skillinges 9-lödige standard (56% sølv). Hvis prøvningen af skillingerne fra Ebeltoft-skatten som 8-lödige er korrekt, giver den svaret, og det er nej.

16 Rent guld (100%) er 24 karat. 1 karat = 12 gren. En legering af 19 karat 6 gren guld består således af cirka 81,67% guld.

17 Johan Bülow (1751-1828).

for deraf at vælge hvilke han maatte ansee at være tjenlige til at afleveres til Deres Majestæts Kunstkammer og Mynt=Cabinet. Men da han deraf aleene har modtaget de 3 Ringe til Kunstkammeret og i Henseende til Myntsorterne erindret, at Mynt=Cabinettet er adskilt fra Kunstkammeret og for nærværende Tid staaer under en Interims=Commission; saa maae vi, næst allerunderdanigst at anmærke: at Finderne af ovenanførte Myntsorter og Ringe, der maae henregnes til det Slags af Dannefæe eller jordgravet Gods, om hvilke Placaten af 7de August 1752 handler, have, i Følge samme Placat, Ret til at nyde af Deres Majestæts Kasse fuldkommen Betaling efter Værdien, i dybeste Underdanighed indstille til Deres Kongelige Majestæts allernaadigste Resolution:

Om foranførte paa Ebbeltoft Byes Mark, Leeergrav eller Øster=Vang kaldet, den 5te Junii sidstleden under Plöiningen fundne 2897 Stk saa kaldte 2 Skillinger; 121 Stk 4 Skillinger; 4 Stk Ducater eller Guldgylden og 3 Sölv Finger=Ringe, maae, undtagen de sidstmeldte Finger=Ringe, der ere afleverede til Kunstkammeret, sendes til Mynt=Commissionen, for der at undersöges, hvilke maatte findes tjenlige til Mynt=Cabinettet, og om de övrigte Sölv=Mynter maatte overlades de Lysthavende for 2 og 4 Skilling Stykket, da de övrigte enten kunde afleveres til Mynten, eller sendes vedkommende tilbage, som have sat større Værdie derpaa, end Mynten; hvorefter det ankommer paa Deres Majestæts Godtbefindende, om Finderne, i Følge Placaten af 7 August 1752, for hvad, som beholdes, skal godtgjøres den forholdsmaessige Værdie; som udkommer, naar alt det fundne, efter Mynt=Directurens Beregning, anslaaes til 46 Rd^r 5½ Skilling, eller saa meget udkommer, naar de mindste Mynter, saaledes som Supplicanterne have formeent, antages for 2, og de større for 4 Skillinger; hvorved Værdien paa bemeldte Mynter og Ringe ville voxe i alt til omtrent = 73 Rd^r.¹⁸

Kongens resolution lød:

“Indbemeldte paa Ebbeltofte Byes Mark, Lergrav eller ØsterVang kaldet, den 5te Junii sidstleden under Plöiningen fundne 2897 Stk saa kaldte 2 Skillinger, 121 Stk 4 Skillinger, 4 Stk Ducater eller Guldgylden og 3 Sölv=Finger=Ringe blive, undtagen de sidstmeldte Finger=Ringe, der ere afleverede til Vort Kunstkammer, at tilsende Commissionen for vor Myntsamling, som deraf udtager de Stykker, den finder værd at bevare i Vort Mynt=Cabinet; hvorefter det tillades: at andre Lysthavende maae bekomme hvilke Stykker, de ønske sig, for Betaling. De övrigte Stykker skienkes Finderne in nature, ligesom og disse erholde Betaling for de Stykker, som udtages enten til Vores, eller private, Myntsamlinger, efter den derpaa af Mynt=Directuren bestemte Priis.

Friderichsberg Slot den 3^{die} Octobr. 1792.
Christian R^r”

Fra Den Kgl. Mønts arkiv kendes ud over det her omtalte mere end 100 eksempler på arkæologiske fund indsendt til undersøgelse mellem 1750 og 1900 – og også til flere tilfælde, hvor mønter indsendes med henblik på decideret indsmeltning. Der arbejdes ved publicering på at få nyttiggjort de fundrelaterede oplysninger, som findes i nævnte arkiv. Det gælder både i forhold til mønter og andre genstandsgrupper som fingerringe og oldtidsguld.

18 Rigsarkivet, Rentekammeret, Relations- og resolutionsprotokoller, 1792, 214.

Kronemynten 1875-1975 og bruk av arkivkilder

Av Marius Ringsrud

I 1975 var det 100 år siden Norge tiltredde den skandinaviske myntkonvensjonen. Tiltredelsen førte til at Den Kongelige Mynt i Kongsberg slo krone- og øremynt fremfor de gamle valørene speciedaler og skilling. Dessuten gikk Norge over fra sølvmyntfot til gullmyntfot og desimalsystemet ble gjeldende for norske mynter. I tillegg ble svenske og danske mynter godtatt som gyldige betalingsmidler i Norge. Om lag 100 år senere, i 1974-1975, foreslo Den Kongelige Mynt derfor at signeringen av myntkonvensjonen skulle markeres, med for eksempel en jubileumsmynt. Det var vanskelig, derimot, å få Norges Bank og Finansdepartementet med på samme tanker.

Kronemyntjubileet stod ikke alene som jubileumsmyntkandidat i 1975. Mot- eller medkandidaten var 150-årsmarkeringen for den enorme utvandringen fra Norge til Amerika, som offisielt startet med kvekerne på skipet “Restauration” i 1825. Mynten, som ble til gjennom diskusjon mellom Den Kongelige Mynt, Pregkomiteen, Norges Bank, Finansdepartementet og det utenriksdepartementsnedsatte “1825-utvalget”, illustrerte skuta “Restaurationen”, slik man antok at den så ut. På myntens forside, derimot, var riksløven avbildet. Om man leser arkivaliene fra prosessen til både kronemyntsjubileet og utvandringsmarkeringen vil man se at utvandringsmynten skapte mest debatt.¹ En jubileumsmynt for å feire kronemynten var på en annen side ikke heller lett å få satt i produksjon. Minnemynt i særskillemyntmetall hadde aldri blitt prøvd før, og skulle man egentlig tillate to slike mynter på ett år?

Tilgang på samt bruk av historiske arkiv og produksjonsarkiv

For å beskrive hvilke endringer som skjedde på 1870-tallet omtaler denne artikkelen Norges overgang til kronemynt under et eget kapittel. Kapitlet er hovedsakelig basert på en tilleggskonvensjon fra 1873. Referanser er hentet fra originale arkivalier fra Norges Banks arkiv, som nå er deponert til Riksarkivet (Sognsvann i Oslo). Dokumentene, som ble produsert og brukt som bakgrunnsmateriale under vurderinger av konvensjonen og mulig gjeninnføring av edelmetallmynter i norsk mellomkrigstid, byr på detaljert informasjon.

I motsetning til Norges Banks arkivalier fra tidlig 1900-tall er arkivaliene fra Den Kongelige Mynt fra 1970-tallet og fremover fortsatt, til dels, upløyd mark. Til sammen sies det at arkivboksene, med dokumenter helt tilbake til 1800-tallet, dekker 53,7 hyllemeter, og saksarkivet fra 1900-tallet dominerer i arkivmengden. I en artikkel fra 2011 påpekte arkivar Sigrid Jostad at det også har blitt bevart en del regnskapsmateriale, for “Regnskapet kan ha spesiell interesse for numismatikere som ønsker detaljer om for eksempel produksjon av en gitt myntvalør”.² Målet med denne artikkelen er, derimot, å se på det politiske spillet til å få slått Norges første minnemynt i uedelt metall samt veien til motivvalg- og utføring. Med mindre ingen andre referanser er gjort er all informasjon hentet fra Den Kongelige Mynts deponerte arkiv.

Tilgangen på offentlige arkiv, både historiske og fortsatt produserende, er stor i Norge. Som et sidetema til artikkelens hovedtema, nemlig minnemynten fra 1975, har man valgt å forsøke å trekke linjer mellom tilleggskonvensjonen og dagens myntpregingspolitikk, for å aktualisere konvensjonens innhold. Tilegnelsen av moderne arkivalier, fra for eksempel Finansdepartementet, er gjort gjennom innsynforespørsler til moderne produksjonsarkiv. Disse arkivaliene kan man fritt søke på i Offentlig Elektronisk Postjournal, som er tilknyttet de fleste nasjonale institusjoner i Norge. For eksempel benytter alle departementene dette innsynsverket, på kort gjerne kalt "OEP".³

Bakgrunn – Tilleggskonvensjonen av 27. mai 1873

27. mai 1873 ble det fremlagt en tilleggskonvensjon mellom Danmark, Sverige og Norge.⁴ Konvensjonen som bestod av 19 artikler fastsatte en rekke parametere for Norges nye mynter, som Stortinget hadde bestemt at skulle bli innført. Gullmynten 20 kroner / 5 speciedaler ble bestemt at skulle være hovedmynt.⁵

Først og fremst sa konvensjonen at norske tre- og tolvskillinger skulle få sirkulere som lovlige betalingsmidler til og med 1883. Øvrige før-konvensjonsmynter skulle kunne brukes ut 1880. Myntenes størrelser ble grundig beskrevet i artikkel 3. For eksempel skulle 10-kronen veie 4,4803 gram og måle 18 millimeter i diameter. Tierens legering tilsvarte 90% gull og 10% kobber. I følge artikkel 5 og 6 fikk de skandinaviske landene mulighet til å slå seks ulike sølvmynter og tre bronsemynter. Alle myntene, kan man lese i artikkel 8, skulle preges med opphøyd rand. Sølvmyntene som bestod av 2 kroner, 1 krone samt 50, 40, 25 og 10 øre veide fra 1,45 gram til 15 gram brutto. I fint sølv skulle vekten gå fra 0,58 gram sølv til 12 gram sølv. Altså var legeringen i de større myntene meget rikere i sølvet enn i de mindre valørene. Av bronsemynter fikk landene mulighet til å slå 5, 2 og 1 øre. De sistnevnte myntene var, i følge Rønning, en positiv faktor for å innføre konvensjonen, da de var verdt henholdsvis 1½, ¾ og ⅓ skilling.⁶ I tillegg til sølv- og bronsemynter kunne landene slå både 20- og 10-kroner i gull. I følge en tilleggsartikkel av 26. mars 1881 ble det også åpnet for at man kunne slå en 5-kronemynt i gull. Dette ble et svensk prosjekt, for i Norge ble det aldri slått noen 5-kronemynt før 1963. Denne femmeren var en særskillemynt i kobbernikkel. Det vil si en skillemynt som kun var gyldig innenfor Norges grenser, og den hører derfor ikke til dette tema.

Artikkel 13 i tilleggskonvensjonen er det punkt som skiller seg mest ut fra hvordan man har valgt å produsere mynter i dag. I dag blir mynter

1 krone / 30 skilling 1875
50 øre / 15 skilling 1874
10 øre / 3 skilling 1874
20 kroner / 5 speciedaler 1875

Foto: Roschberg Mynthandel AS.
125% af naturlig størrelse.

slått av et privat firma kalt "Det Norske Myntverket", som produserer alle myntene som sirkulerer i Norge. Myntverket produserer også mynter og medaljer for en rekke andre nasjonale og private oppdragsgivere fra hele verden. Kontrakten for norsk myntproduksjon har myntverket vunnet gjennom offentlig konkurranse mellom andre verksteder fra hele verden, spesielt Europa.⁷ I artikkel 13 i tilleggskonvensjonen av 1873, derimot, stod det klart og tydelig: "Al Udmyntning sker ved Rigernes Myntværksteder og kan ikke iværksettes ved Private eller overdrages Private ved Bortforpagtning eller paa anden Maade".

I motsetning til artikkel 13 viser artikkel 10 seg å ha holdt godt, for i likhet med sentralbankloven (sist endret i 2011), som sier at "Bankens sedler og mynter er tvungent betalingsmiddel i Norge. Ingen er pliktig til i én betaling å ta imot mer enn femogtyve mynter av hver enhet",⁸ vernet også tilleggskonvensjonen av 1873 om detaljvarehandleren, for "... ingen [skulle] være pliktig til ... at modtage et höiere Beløb end 20 kroner i 1- og 2-Kronestykker, 5 Kroner i mindre Sølvmynt og 1 Krone i Bronsemynt". Omsatt i den gamle valutaen tilsvarte 20 kroner 5 speciedaler, 10 kroner 2½ speciedaler, 2 kroner 60 skilling, 1 krone 30 skilling, 50 øre 15 skilling, 40 øre 12 skilling og 10 øre 3 skilling.⁹

Minnemynt i 1975?

Ønsket om å få en jubileumsmynt i 1975 viste seg å ikke være enkelt å få innvilget. I et brev av 1. juni 1973 av slo Norges Bank ønsket om en minnemynt. Selv om Den Kongelige Mynt hadde ramset opp myntreformens fire viktigste hendelser,¹⁰ med særlig vekt på 1875-året, mente Norges Bank at notatet ikke begrunnet godt nok for en ny minnemynt. Norges Bank skrev at man heller kunne satse på å samle inn informasjon om myntreformen fra 1870-tallet. Denne informasjonen skulle man så distribuere til pressen. Til tross for Norges Banks avslag fortsatte Den kongelige Mynt med planleggingen av en eventuelt ny minnemynt. Myntreformen var ikke den eneste anledningen som hadde fått avslag de siste åtte årene. Andre anledninger som hadde fått avslag var FN's flyktningdag (1966), kronprinsparets bryllupsdag (1968), 1100-årsminnet for Norges samling (1972), 100-årsdagen for Haakon VII's fødsel (1972) og kong Olav Vs 70-årsdag (1973). I alle anledningene, foruten flyktningdagen, ble det produsert medaljer.

1 Den Kongelige Mynt: Db Saksarkiv etter numerisk nøkkel: L0143; M. Ringsrud, "150-årsminnet for utvandringen til Amerika", NNUM:2, 2014: 40-46.

2 Sigrid Jostad, "Rikt arkiv etter 'Mynten'", Arkivmagasinet, 2011:2, 27.

3 Kommunal- og moderniseringsdepartementets Offentlige Elektroniske Postjournal er tilgjengelig på <https://oep.no/> [06.07.2014].

4 Riksarkivet, arkiv S-4063 Norges Bank, Statistisk avdeling, serie D – Saksarkiv ordnet etter alfanumerisk arkivnøkkel, eske 155, mappe 7: Sedler og mynt. Om utmynting av skillemynt (1926-1944).

5 K. Skaare, Norges Mynthistorie, Oslo 1995: 171.

6 B. R. Rønning, Norges mynter og pengesedler etter 1873, Oslo 1972:16.

7 For å bevare tradisjonen med myntproduksjon i Kongsberg, som har vært Norges myntsted siden 1686, har det vært et ønske om å unnta myntanskaffelsen fra vanlig utlysning. Man har heller ønsket å tildele Det Norske Myntverket kontrakten direkte. Et viktig punkt å se på i denne kontekst har vært anskaffelsesforskriften § 1-3, som sier at unntak fra ordinær anskaffelsesprosess kan gjøres om sikkerhets- eller forsvarsinteresser blir truet. I et notat, skrevet av advokatfirmaet Wikborg & Rein 8. februar 2012, som ble oversendt fra Norges Bank til Finansdepartementet samme dag, ble denne hjemmelen avvist. Årsaken er at rondellene, som gir myntene sine design, ikke blir produsert i Norge. Rondellene er det viktigste redskapet for å produsere mynter.

8 Lovdata, Lov om Norges Bank og pengevesenet mv. (sentralbankloven) § 14.1, tilgjengelig på http://lovdata.no/dokument/NL/lov/1985-05-24-28/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3, Oslo 2011.

9 B.R. Rønning, Norges mynter og pengesedler etter 1873, Oslo 1972: 15.

10 Overgangen fra sølvmyntfot til gullmyntfot, utskiftningen av speciedaler- og skillingsmynt til fordel for krone- og øremynt, Norges tilslutning til den skandinaviske myntunionen gjennom ratifisering av tilleggskonvensjonen i 1876 og i 1877 med "Lov om pengevesenet" § 21, som bestemte at man skulle bruke kroner og øre i alle regnskaper, takster m.m.

Åtte måneder senere sendte Den Kongelige Mynt på nytt et brev til Norges Bank, hvor man meddelte at Sverige planla å prege en 100-årsminnemedalje for myntreformen i 1875. Dessuten skrev de i brevet, som er datert 1. februar 1974: “Etter vårt skjønn er innføring av desimalmynt en viktig begivenhet i vår økonomiske historie”. For å forsterke viktigheten i 1870-tallets myntreform fortalte Den Kongelige Mynt at svenskene utga en medalje i 1973 for å markere deres myntlov av 1873. Det svenske medaljeprosjektet i 1973 var useddvanlig suksessfullt, da hele opplaget på 15.000 medaljer solgtes raskt ut.

To jubileumsmynter samme år?

Norsk minnemyntpolitikk etter unionsoppløsningen i 1905 var streng i forhold til andre land. Inntil 1975 hadde det kun blitt markert fire historiske hendelser, som var unionsoppløsningen, frigjøringen etter andre verdenskrig og grunnlovens respektive 100- og 150 årsjubileum. I følge et notat av 3. april 1974 slo Danmark, Sverige, Finland, Østerrike, DDR (Øst-Tyskland), BDR (Vest-Tyskland), Storbritannia, USA og Canada minnemynter forholdsvis regelmessig. I 1960 preget Finland en 1000-markaa minnemynt for å markere 100-årsdagen for innføringen av markaa-systemet.

Under samme tid som man jobbet for en ny jubileumsmynt for myntreformen strevet Den Kongelige Mynt og det utenriksdepartementsutnevnte 1825-utvalget med dets leder høyesterettsadvokat Tvedt å få Norges Bank til å tillate en jubileumsmynt for å markere 150-årsjubileet for den norske utvandringen til Amerika. Fra og med 1825 utvandret om lag 850.000 nordmenn til Amerika, og dette burde kvalifisere til en minnemynt mente Tvedt. Til historien hører det at det ble slått en minnemynt for å markere utvandringen, men da, i 1974, var dette høyst usikkert. En av tankene var at man kunne feire utvandringjubileet med en 5-kroneminnemynt, mens tilslutning til myntkonvensjonen kunne klare seg med et kronestykke med spesielt preg.

Valør

I august 1974 var atmosfæren forandret. Endelig hadde Den Kongelige Mynt fått Finansdepartementet på sin side. Derfor bad Den Kongelige Mynt, i et brev av 8. august 1974, om en prinsippavgjørelse fra Norges Bank. Den Kongelige Mynt ønsket at mynten skulle foreligge i et rimelig antall innen 17. april 1975, og preget skulle bestemmes av pregkomiteen og myntgravør Øivind Hansen. Valørene Den Kongelige Mynt foreslo var 1, 2 og 5 kroner. Også storvaløren 10 kroner ble nevnt av Den Kongelige Mynt. 10-kronemynten hadde kun blitt slått en enkelt gang siden 1910. I motsetning til 5-kronestykkene ble 10-kronen et dårligere alternativ, mente Den Kongelige Mynt. Årsaken var at 10-kronestykkets store størrelse gjorde den vanskelig å ta i bruk som sirkulasjonsmynt. Dessuten, om man valgte å gi kronemyntjubileet en 10-krone og utvandringjubileet en 5-krone, ville det virke som at et jubileum var viktigere enn det andre. Den Kongelige Mynt frarådet også Norges Bank om å velge 2- og 1-kronervalørene. Særlig dårlig alternativ var 2-kronestykket. En slik mynt ble sist slått i 1917 og med sin valør, vekt og størrelse var den et fremmedelement i den norske myntrekken. På den andre siden var enkronestykket for liten til å få til et skikkelig godt preg. Bildeflaten var for liten. Sistnevnte hadde dog blitt tatt opp i et tre dager eldre notat. Skrevet fra 5. august fortalte at Den Kongelige Mynt og konservator Kolbjørn Skaare hadde lekt med tanken om en enkronemynt. Tross alt var det et kronejubileum. Innskriften “1 KRONE – 30 SKILLING” ble foreslått, akkurat slik det stod på de første kronestykkene fra midten av 1870-tallet.

Selv om Den Kongelige Mynt foreslo to femkroneminnemynter i 1975 var ikke Norges Banks direksjon helt enig. De syntes det virket unaturlig å ha to ulike mynter med samme valør samme år. Dette kom frem i et notat fra direksjonen datert 21. august 1974. Til tross for dette litt negative notatet hadde det skjedd en positiv utvikling i Norges Banks saksbehandling siden avslaget av 1. juni 1973. I et brev til myntverkstedet i Kongsberg av 27. august 1974 ba Norges Bank pregutvalget om å komme med et forslag til preg. Deretter skulle utvalgets preg forelegges Finansdepartementet.

Preg

24. september 1974 oversendte pregkomiteen, det vil si Den Kongelige Mynts direktør Arne Bakken, professor Lars Hamre, arkitekt Bernt Heiberg, billedhugger Hans Jacob Meyer og førstekonservator Kolbjørn Skaare, utkastet til myntmotiver for 5-kroneminnemyntene tilhørende 1975. Kontorsjef Gunnar Nessing bistod også komiteen, siden han var representant for 1825-utvalget. Forslaget for kronemynten bestod i en advers med riksvåpen nedsenket i et skjold. Dette skjoldet skulle så flankeres av verdiangivelsen “5 KR”. Omskriften “KONGERIKET NORGE” skulle også bli nedsenket i kantfeltet. På reversen kunne man avbilde en enkrone fra 1875. Denne skulle se helt identisk ut som et kronestykke fra 1875. For eksempel ville man da se dobbeltvaløren “1 KRONE 30 Sk”. Pregkomiteen syntes det var en spennende løsning å få med både 1875-kronestykkets riksvåpen og riksvåpenet slik det fremstod i 1974/5. Sistnevnte ble utformet i 1937 og var sterkt påvirket av riksvåpenet slik det var utformet under kong Eirik Magnussons tid (ca. 1268-1299).

Bare ni dager senere kom Norges Banks svar. Forslaget om to riksvåpen på en og samme mynt ble avslått, for “En mente at de formelle hensyn måtte kunne varetas ved at en hadde rikssymbol på den ene side”. Direksjonen ba videre om å få tilsendt et nytt pregutkast. 12. november forelå et nytt utkast fra pregkomiteen. Hovedsakelig presentertes tre forslag, og disse var “gudinnen Fortuna”, “Janus-hodet” og “myntpreger”. Gudinnen Fortuna har vanligvis blitt gjengitt som en naken kvinne stående på en kule (jordkloden). I følge pregkomiteen gikk Fortuna tilbake til romerske forbilder, og dessuten, var Fortuna å finne på spediadere slått under kong Frederik III. Selv om det ikke kom frem i notatet ble faktisk mynter med Fortuna slått i Glückstadt under både kong Christian IV og kong Frederik III. I tillegg var Fortuna å finne på flere medaljer preget under dansketiden. Fortuna var da et symbol på statens velferd. Janus-motivet ble også hentet fra den antikke tiden, for Janus-hodet er ofte å se på de eldste romerske myntene. Dette motivet benyttet også Kongsberg by i sitt våpen. I følge pregkomiteen var dette noe man kunne se i segl fra 1680-årene. Janus var da et tegn for statsmakten og bergstaden Kongsberg som kongelig domene.

Pregkomiteen syntes at “myntpregeren” var det mest nyskapende motivvalget. En myntpreger som preget en mynt for hånd tilhørte dog en annen tid, for de første kronemyntene ble preget av maskin. Janus-motivet skulle gi en enkel og monumental pregutforming, men ville “muligens bli lite forstått av den store allmennhet”. Sistevalget, altså Fortuna, ble ansett for å være det dårligste valget, selv om komiteen anså motivet som “høyverdig”. I et brev fra Norges Bank av 20. november 1974 vedtok banken at komiteens mest nyskapende forslag, nemlig myntpregeren, skulle få prege jubileumsmyntens bakside. 18. desember samme år meddelte Norges Bank, i et brev til Finansdepartementet, at det skulle produseres 1 million minnemynter med myntpregerdesign.

Kongelig resolusjon

10. januar 1975 forelå kongelig resolusjon med tittelen "Utforming og preg av 5-kroners minnemynt i anledning 100-årsjubileet for myntreformen i 1875". Mynten skulle ha samme parametre som ordinære sirkulasjonsfemkroner. Myntgravør Øivind Hansen stod for det endelige utkastet, som Norges Bank også støttet. Resolusjonen ble undertegnet og slik så mynten ut:

Diameter: 29,5 mm. **Vekt:** 11,5 g. **Legering:** 75% kobber, 25% nikkel
Advers: Kronet riksvåpen. Omskrift: KONGERIKET NORGE. På hver side av riksvåpenet 5 og KR
Revers: Sittende myntpreger. Bak denne preger, en balansevekt. På pregeblokken Den Kongelige Mynts merke og myntgravørens initialer ØH. Omskrift: KRONEMYNT I 100 ÅR. I avsnittet under: 1875-1975. Nederst myntdirektørens initialer AB.
Rand: Glatt

5 kroner 1975. Myntreformen i 1875.
 5 kroner 1975. Utvandringsjubileet.

Foto: Roschberg Mynthandel AS

Møntfund fra senmiddelalderen gjort 1760 på Albæk Kirkegård i Vendsyssel

Af Michael Märcher

Georg Galster (1889-1983) har som nummer 13 i sin gode oversikt over *Møntfund i Danmark og Norge 1739-1780*¹ et fund gjort i 1760 på ni mønter og en sølvknap fra Albæk Kirkegård. Fundet kendes af Galster, da det fra Rentekammeret i juni 1760 blev sendt til Den Kgl. Mønt i København med henblik på vægt- og lødighedsundersøgelse i forhold til danefægodtgørelse.² Han fandt ikke flere oplysninger om fundet, og skrev fornuftigt: "Da Mønterne øjensynlig ikke var gangbare mere i 1760, har de rimeligvis været ældre end 1625, men Sølvknappen kunde tyde paa, at de ikke var meget ældre end ca. 1600. Findestedet har været enten Albæk i Støvring Herred ved Randers Fjord eller Kirkebyen af samme Navn i Dronninglund Herred i Vendsyssel."

Galsters datering af fundet betød, at det ikke kom med i *Danmarks Middelalderlige Skattefund*.³ Der findes imidlertid flere oplysninger om fundet i Rentekammerets arkiv, hvorved vor viden om såvel mønterne som fundstedet – og dermed fundets forskningsmæssige verdi – forøges betydeligt.

Rentekammeret hørte om fundet, da en oberst Reedtz i København den 23. februar 1760 skrev og medsendte en af mønterne til Rentekammeret: "Det har tildraget sig, at Een Bonde for kort Tiid siden paa Albeck Kirkegaard, som mig tilhører, har langt under i Jorden funden een Pung med 9 Stk Smaae Sölv Penge og een liden Sölv Knappe udj. Pengene, hvoraf denne herunder vedfølgende mig er

Albæk Kirke.

Foto: Stokbro Larsen, juli 2014.

Oslo Myntgalleri AS

Mynter
Medaljer
Sedler
Kjøp
Salg
Auksjoner

Oslo Myntgalleri as
 Tordenskioldsgt. 7,
 0160 Oslo
 Tlf 22 41 60 00
 Faks 22 41 60 01
kontakt@oslomyntgalleri.no
www.oslomyntgalleri.no

Åpningstider man-fre. 09.30-16.30. Lørdag 10.00-14.00

sendt, berettes efter anseelse at være af lige Stempel og af lige Størrelse, undtagen Een deraf, som ei skal være større end Een Skilling. Dette ieg ei har skuldet undlade til Deres Excellence og Høybydende Herrer underdanigst at indberette; og Deres Ordre at forvente, om bemelte Penge og Knappe i Følge Hands Kongl Mayestætt's Allernaadigste Forordning af 7. Aug. 1752⁴ til Rente=Kammeret skal indsendes eller at De Finderen igien maae leveres.”⁵ Rentekammeret svarede tilbage samme dag, at fundet “kand til Os indsendes, da Finderen derfor efter Forordningen af 7. Aug: A^o 1752 kand vente at erholde Betaling.”⁶

Slægten Reedtz⁷ er en uradelsslægt, der stammer fra Pommern og kom til Danmark under Den Nordiske Syvårskrig (1563-1570). Reedtz må på baggrund af oberstitlen være Peder Reedtz (1700-1780), som ejede herregårdene Voergaard og Rugtved, der begge ligger i det daværende Dronninglund herred. Rugtved er her meget vigtig, da den er beliggende i Albæk sogn. Med andre ord må møntfundet været gjort på Albæk kirkegård, Dronninglund herred, og der er tale om en pung fundet i jorden på selve kirkegården.

Fundet blev den 28. juni 1760 sendt til Den Kgl. Mønt, som svarede to dage senere og sendte fundet retur til Rentekammeret. De 9 mønter vejede 2 qvint og 3 ort, cirka 10,05 gram, og havde en lødighed på cirka 56¼ % (9 lødige), hvilket svarede til en værdi på 26¼ skilling dansk kurant, mens sølvknappen på 3 ort (ca. 2,74 gram) og 75% lødighed var 9½ skilling værd. Kort derefter blev oberst Reedtz anvist 36 skilling.⁸

Hvad der efterfølgende skete med fundet vides ikke, hvorfor møntoplysningerne i en udateret og usigneret liste er afgørende. Møntlisten ligger sammen med Reedtz’ brev i Rentekammerets arkiv. Placeringen i arkivet og den manglende omtale af listen i såvel Reedtz’ brev som i den senere korrespondance med Den Kgl. Mønt indikerer, at listen nok er udarbejdet i Rentekammeret, hvor møntkyndige personer fandtes. Det er formentlig sket før fundet den 28. juni blev sendt til Den Kgl. Mønt.

Listens møntbeskrivelser er ret præcise og gengives her:

“Deraf var:

6 stk af en Mynt slagen til Stetin af Hertug Bugislav i Pomern.

a. Den Pommerske Grif: Bugslaus. Dux. Stettinsis.

b. Stetins Vaaben: Mon. Nova. Stetin. 1504.

1 stk

a. Monet. Nova. Gustrowens.

b. Ducum Magnoplen.

En Mynt af Hertugerne i Meklenborg, slagen til Gustrow, med det Meklenborske og Gustrowske Vaaben.

1 stk

a. Det Rostokske Vaaben, en Grif: Moneta. Nova. Rostok.

b. Et Kors med et Munke R paa, som betyder Rostok: SIT. Non. Dni. Bnd. : Sit nomen Domini Benedictum.

1 stk

a. Det Stralsundske Vaaben: Monet. Nova. Sundes.

b. Et Kors: Deus. In. Nomine. Tue.”

Der er således tale om nordtyske/pommerske mønter fra 1504 og årtierne deromkring, typer der jævnlige findes i Danmark. Tidligst mulige datering må være 1504. Adskillige af Hertug Bugislavs (1474-1523) mønter bærer årstal allerede fra mindst 1489.⁹ Beskrivelserne af mønterne fra Güstrow, Rostock og Stralsund er trods indskrifterne ikke præcise nok til

at kunne identificere den enkelte type. Indskrifterne ses generelt brugt gennem lang tid i 1400-1500-tallet.

Fra Reedtz’ brev vides, at en mønt var mindre end de andre, og den var ej større end en skilling, det vil sige nok under et gram og med en diameter på omkring 1,5 cm. Den mindre mønt må være én af de tre nederste mønter, og der må nok være tale om en dreiling. De otte andre var større og tilsyneladende lige store – og må på baggrund af den samlede vægt gennemsnitligt have vejlet mindst 1,1 gram. Der er formentlig tale om sechslinge.

Et sådan fund af en lille pung på en nordjysk kirkegård med udelukkende nordtyske/pommerske mønter, formentlig otte sechslinge og en dreiling fra omkring år 1500, er her 254 år senere meget velkomment, selvom mønterne ikke er bevarede. Et fund af denne type fra den periode ses for eksempel ikke i *Danmarks Middelalderlige Skattefund*.

1 Nordisk Numismatisk Årsskrift 1937, 39-96.

2 Om denne praksis se f.eks. Michael Märcher: Ebeltoftfundet 1792 – solgt til samlere og returneret til finderne, *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, 2014, 101-104.

3 Jørgen Steen Jensen m.fl.: *Danmarks Middelalderlige Skattefund*, I-II, København 1992.

4 Om danefæplakaten af 1752, se f.eks. Morten Axboe m.fl.: "Finder en mand sølv eller guld ... da skal kongen have det", i Poul Otto Nielsen & Michael Andersen (red.): *Danefæ. Skatte fra den danske muld*, København 2010, 11-20.

5 Rigsarkivet, Rentekammeret, Journalsager vedr. Københavns mønt og danske møntforhold i almindelighed.

6 Rigsarkivet, Rentekammeret, Kopibøger for det danske møntvæsen.

7 Poul Bredo Grandjean: Reedtz, i Christian Blangstrup (red.): *Salmonsens Konversationsleksikon*, bd. 19, anden udg., København 1925, 1002f.

8 Rigsarkivet, Rentekammeret, Kopibøger for det danske møntvæsen, 10. og 12. juli 1760.

9 Se f.eks. *Catalogue de la collection de monnaies de feu Christian Jürgensen Thomsen*, II, København 1874, nr. 7443-7458.

Pilegaard Mønter & Bøger
ETABLERET 1963

Algade 65 • DK-9000 Aalborg • tlf. +45 98 139 000 • pi@stofanet.dk
Mønter: www.pilegaard-coins.dk • Bøger: www.antikvar.dk/pilegaard

PERSONALIA

Georges Le Rider

1929-2014

Den 3. juli døde Georges Le Rider, en af 1900-tallets fremstående hellenistiske møntforskere. Le Riders omfattende bibliografi findes i det store festskrift, som udkom til 70-årsdagen hos Spink, London, 1999. Han var i 17 år, fra 1958, ansat på Cabinet des Médailles, Paris, hovedparten af tiden som chef. Sidenhen tjente han sit land i andre ansvarsfulde job, for eksempel som administrator for Nationalbiblioteket i Paris og leder af de franske institutter, først i Istanbul, siden i Beirut.

Le Rider blev både som forsker og som embedsmand meget anerkendt. Han præsiderede som formand for Den internationale numismatiske kommission ved åbningen af hele to numismatiske kongresser, New York 1973 og Bern 1979. Georges Le Rider var en inspirerende samtalepartner og

Georges Le Rider ved kongressen i Bruxelles 1991

kollega, som blandt sine nordiske venner og nære fagfæller talte Otto Mørkholm og Ulla Westermark.

JSJ

FORENINGSLIV · I NORDEN

Utmærkelse till medeltidsnumismatikern Kjell Holmberg

Medaljens åt- och frånsida. Silverexemplar, vikt 317 gram, diameter 70 mm. Tillverkad av Sporrang AB. Randskriften lyder: "Till Kjell Holmberg av Numismatiska Föreningen i Finland jubileumsåret 2014". Fotos: Kurt Pettersson.

Medaljören Kjell Holmberg.

Vid Finska Numismatiska Föreningens 100-årsjubileum i Helsingfors den 24 maj i år, tilldelades Kjell Holmberg en utmärkelse i form av en silvermedalj. Holmberg uppmärksammas för sina gedigna insatser inom främst medeltidsnumismatik, där han har publicerat sig inom områden som behandlar såväl svensk som finländsk numismatik. Förtjänstmedaljen överräcktes av föreningens ordförande, Petteri Järvi, och Holmberg tackade därefter för den hedersamma utmärkelsen.

Medaljen är kopplad till Fjalar och Nea Örnhjelmss medaljfond, instiftad 1994 av Herdis Modeen, dotter till Fjalar och Nea Örnhjelm. I stadgarna står det: "5 §. Medaljen skall vart tredje år av Numismatiska Föreningens styrelse tilldelas förtjänt finländsk eller nordisk numismatiker, i regel så att varannan gång en finländsk, varannan gång en icke-finländsk mottagare utses. Donator eller, efter donators frångående, en av donator utsedd person företrädande donatorns familj, skall höras av styrelsen, innan mottagaren utses." Medaljen delas ut som uppmuntran till aktiva samlare och forskare.

Medaljen har endast utdelats vid sju tillfällen sedan instiftandet: Kalevi Loimaranta, Bertel Tingström, Nils J. Lindberg, Sven Aagaard, Erik Johansson, Hannu Sarkkinen och nu senast Kjell Holmberg. Medaljen är präglad i brons, och ett exemplar i silver. Det sistnämnda var Herdis Modeens

eget, vilket generöst ställdes till Finska Numismatiska Föreningens förfogande för att utdelas i samband med föreningens 100-årsfirande och där Kjell Holmberg mottog detta silverexemplar.

Konstnären, Tea Regina Emilia Helenelund-Suominen (1917-2010), studerade vid Finlands konstakademiska skola under åren 1944-1947, och var amanuens vid Österbottens museum 1952-1957 samt läroverkslärare 1957-1974. Hon debuterade på en utställning i Helsingfors 1952. På åtsidan avbildas makarna Örnhjelmss porträttbyster jämte Örnhjelmss ättens vapen och texten "FJALAR ÖRNHJELM", därunder "1910-1989" samt "NEA ÖRNHJELM", däröver "1919-1991". Konstnärens signatur, "THld-94", återfinns till vänster om Nea Örnhjelmss porträttbyst. På frånsidan står texten "PRO NUMISMATICA" under en hand som håller 2 exemplar av Gustav III:s riksdaler, S:ta Annas orden. Under handen ligger en sedel, 12 mark 1863.

Frédéric Elfver

1. Ättens stamfader var rikshistoriografen, kungliga sekreteraren och historieprofessorn vid Uppsala universitet Claudius Arvidsson Arrhenius (1627-1695), adlad 17.9.1684 med namnet Örnhjelm. Claudius var preses för en avhandling om myntpolitik, *Diss. Politica de Nummo*, år 1679 vid Uppsala universitet (se Hesse, *Svensk Numismatisk Bibliografi intill år 1903*, nr 0482). Adliga ätten Örnhjelm immatrikulerades i Finland 17.9.1818 (nr 78).

MYNTAUKTIONER
I SVERIGE AB
- ett av Svenska Numismatiska Föreningen belågt bolag

Myntauktioner i Sverige AB
Banérgatan 17 - 115 22 Stockholm
Phone: +46 8 410 465 65 E-mail: info@myntauktioner.se
www.myntauktioner.se

VI SÄLJER DINA SVENSKA MYNT!

Vi är marknadsledande auktionist i Sverige på svenska mynt och medaljer, men vi har även köpstarka kunder på t. ex. norska, polska och ryska objekt.

Hos oss får Du förmånliga inlämningsvillkor och ett korrekt och seriöst bemötande. Vi har en filial i södra Sverige också.

Välkommen att kontakta oss för en diskussion om försäljning!

114

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad | Nr. 4 · Oktober 2014

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad | Nr. 4 · Oktober 2014

115

En numismatisk helg i Helsingfors – unionsmöte och NFF:s 100-årsjubileum

Av Curt Ekström

Under en sommarlik helg den 23-25 maj 2014 anordnades i Helsingfors dels unionsmöte för Nordisk Numismatisk Union, dels firande av Numismatiska Föreningen i Finlands 100-årsjubileum. Gästerna bjöds på ett omfattande och varierat program med många aktiviteter på ett flertal platser. Programmet kändes dock inte stressat, utan helgen präglades av en avslappnad och gemytlig stämning där många tillfällen gavs att bekanta sig med de nordiska numismatiska vännerna och kollegorna. De olika lokalerna låg inom bekvämt gångavstånd i centrala Helsingfors, kanske med undantag av Nationalmuseet, som krävde en 15-20 minuters promenad för dem som inte valde att ta spårvagn.

Strax norr om den mäktiga, vita domkyrkan vid Senatstorget ligger Finlands Banks myntmuseum, där helgens numismatiska program inleddes på fredagseftermiddagen. Gästerna hälsades välkomna av NNU:s ordförande Pekka Säilä och av NFF:s ordförande Petteri Järvi, samt av Antti Heinonen, tidigare ordförande i NFF och känd bankman. Den senare höll ett informativt föredrag om motivval på sedlar. Presentationen fungerade utmärkt som inledning till den efterföljande genomgången av museets samlingar och specialutställningen om sedelkonst.

Vid kvällsmottagningen på kabinett Donator på Handelsgillet gavs ytterligare tillfälle för de tillresta gästerna att lära känna varandra och de finska värdarna. Smörgåssnitter och tillhörande

Roger Bland höll ett mycket intressant föredrag om arkeologi i England och Wales (Foto Andreas Thomasson).

drycker förhöjde stämningen. Inför lördagens unionsmöte hölls även ett förberedande möte på fredagskvällen för avstämning av de viktigaste frågorna. Efter mötet bjöds på en bättre middag helt i fältmarskalk Mannerheims anda.

En stor del av lördagens program ägde rum på restaurang Sipuli, vackert beläget intill hamnen och vid foten av berget med den ståtliga ortodoxa Uspenskijkatedralen. Unionsmötet leddes professionellt av ordföranden Pekka Säilä. Av de behandlade punkterna kan här nämnas att vi har glädjen att se Norge som värdland för Nordisk Numismatisk Union de tre kommande åren med Carl Henrik Størmer som ordförande (se protokoll nedan). Lördagsprogrammet fortsatte med ett besök på Finlands nationalmuseum på Mannerheimsgatan, där gästerna hälsades välkomna av Tuukka Talvio, chef för museets myntavdelning. Utöver den permanenta utställningen av mynt premiärvisades en specialutställning med sällsynta objekt ur H. F. Antells samlingar – allt till de besökande gästernas stora förnöjelse.

Det högtidliga firandet av Numismatiska Föreningen i Finlands 100-årsjubileum inleddes på restaurang Sipuli med att Petteri Järvi välkomnade Dr. Roger Bland från British Museum, som höll ett mycket intressant föredrag om arkeologi i England och Wales, och dess betydelse för numis-

Pekka Säilä överlämnar NNU:s ordförandeklubba till Carl Henrik Størmer (Foto Curt Ekström).

Petteri Järvi hälsar gästerna välkomna till jubileumsbanketten (Foto Andreas Thomasson).

matisk forskning. Här pekades bl.a. på nyttan av metalldetektorer och på bidrag från amatörforskare. Ett stort antal personer tilldelades därefter utmärkelser i form av medaljer och blommor för sina numismatiska insatser inom NFF. Speciellt uppmärksammades Kjell Holmberg med en belöning för sina bidrag till medeltidsnumismatiken. Som avslutning på denna programdel presenterades NFF:s jubileumsskrift, *Tutkimusta ja Keräilyä – SNY 1914-2014*, av redaktören Tuukka Talvio. Den innehållsrika boken tilldelades generöst samtliga mötesdeltagare.

Jubileumsbanketten på lördagskvällen måste ses som en höjdpunkt på den numismatiska helgen. Efter ett snabbt scenbyte, från föreläsningssal till bankettsal, hälsades de bortåt 100 gästerna varmt välkomna till en överdådig festmiddag. Här bjöds på Toast Skagen, Oxfilé Châteaubriand och Crème Caramel till välsmakande franska viner. Till den höga stämningen bidrog stråkduo Duo Festivo med sin musikunderhållning. Alla gästerna tilldelades NFF:s jubileumsmedalj framställd av konstnären Erkki Kannosto, som själv deltog vid jubileumsbanketten och gav i en presentation bakgrunden till medaljen.

Jubileumsgratulationerna inleddes av under-tecknad som representant för Svenska Numismatiska Föreningen, den äldsta numismatiska föreningen i Norden. Ordföranden Petteri Järvi fick mottaga en uggle i konstglas gjord av Mats Jonasson på Målerås glasbruk. Samtidigt förädrades Frida

Ehrnsten av SNF Nils Ludvig Rasmussons stipendium samt medalj och diplom för sina numismatiska insatser. Gratulationstal och gåvor i form av medaljer, böcker och tavlor följde sedan från övriga nordiska numismatiska föreningar och myntkabinett. Den allmänt gemytliga stämningen under banketten kan i hög grad tillskrivas den nordiska samhörigheten och det gemensamma numismatiska intresset, liksom värdnationens ansträngningar för att skapa en trivsamtillställning – en jubileumsbankett att minnas.

På söndagen bjöds gästerna på en kulturhistorisk utflykt till sjöfästningen Sveaborg, Nordeuropas på sin tid mäktigaste försvarsanläggning och i dagsläget upptagen på Unescos världsarvslista. Efter en kort båtresa till ögruppen delades gästerna in i för guidning i tre språkgrupper. Under den en och en halv timma långa rundvandringen gavs en riktig historiektion – man påminnes om de genom tiderna nära banden mellan Sverige och Finland. Sveaborg byggdes på mitten av 1700-talet närmast som ett försvar av Sverige mot en rysk militär framryckning. Byggherre var greve Augustin Ehrensvärd, som ligger begravd på ön. Mellan 1808 och 1918 var Sveaborg i ryska händer, varefter fästningen tillhör Finland under namn Suomenlinna – Finlands borg.

Besöket på Sveaborg avslutades med en välsma-

kande lunch på Restaurang Sveaborgs Bryggeri där det bjöds på rostad havslax alternativt grillat kynglingbröst. Som avslutning på den numismatiska helgen framförde Petteri Järvi ett stort tack till alla deltagare, samt ett speciellt tack till Kaisa Kutilainen, evenemangskoordinator för mötet.

Helgen i Helsingfors gav ett tydligt exempel på numismatikens sammanhållande och positiva kraft för människor av olika nationalitet och med olika bakgrund – en kraft som vi med alla medel bör värna om. För alla deltagare var det ur flera synvinklar en högst minnesvärd helg, för vilket de finländska värdarna skall ha all heder.

Protokoll, Nordisk Numismatisk Unions Möte, Helsingfors 2014

Tid 24.5.2014 kl 09.00-11.00

Plats Restaurang Sipuli

Deltagare 18 delegater och 11 observatörer

1. Unionsmötet öppnas

Unionsordförande Pekka Säilä öppnade mötet och hälsade de närvarande välkomna samt presenterade dagsordningen som godtog.

2. Val av mötesfunktionärer

Mötet valde enstämmigt Pekka Säilä till ordförande, Kauko Hämmäläinen till sekreterare samt Preben Nielsen från Dansk Numismatisk Forening och Kristian Riesbeck från Skånes Numismatiska Förening till justeringsmän, som vid behov kunde agera som rösträknare.

3. Nya medlemmar

- Ordföranden presenterade ansökan från Lunds Universitets Historiska Museum om medlemskap i NNU via Skånes Numismatiska Förening (ansökan 7 november 2013). Ansökan godkändes enstämmigt.
- Ordföranden presenterade ansökan från Uppsala universitets myntkabinett om medlemskap i NNU via Svenska Numismatiska Föreningen (ansökan 22 januari 2014). Ansökan godkändes enstämmigt.
- Ordföranden konstaterade att § 1 i unionsreglerna bör ändras med hänsyn till de nya medlemmarna i Unionen. Ändringen antogs och Preben Nielsen reviderar texten (se bilaga).

4. Unionsordförandens översikt

Unionsordförande Pekka Säilä presenterade sin översikt över unionens verksamhet åren 2010-2014. Den viktigaste händelsen var förnyelsen av Medlemsbladet, vilket särskilt Dansk Numisma-

Fyra successiva ordförande för NFF: Antti Heinonen, Aimo Linkoslämi, Pekka Säilä och Petteri Järvi (Foto Andreas Thomasson).

tisk Forening, Svenska Numismatiska Föreningen och Skånes Numismatiska Förening bidrog väsentligt till.

“Vid mötet i Köpenhamn öppnades en livlig diskussion om Unionens framtid. Min egen förening var en av aktivisterna i frågan. Det visade sig, att många deltagare önskade förnyelser, som i detta skede koncentrerade sig främst i utgivande, form och distribution av Medlemsbladet. Att förnya och aktivera hemsidorna för att ersätta Medlemsbladet önskades av en förening. På grund av detta pålades den nya ordföranden att sammankalla en eller flera arbetsgrupper för dessa ändamål. Jag började med flera runder genom e-mail till alla medlemmar. Det blev klart, att majoriteten önskade att behålla Medlemsbladet i pappersform, men med moderniserat innehåll och utseende. Efter det grundliga förberedningsarbetet kallades alla intresserade till mötet i Lund den 24.9.2011, med Skånes Numismatiska Förening som värd. Jag vill tacka Föreningen och helt speciellt Bernt Thelin och Håkan Fransson för utmärkta förberedelser och generös traktering. Deltagarna var Pekka Säilä och Juha Hyötyläinen (SNY-NFF), Preben Nielsen och Torben Juul Hansen (DNF), Jens Christian Moesgaard (Den kgl. Mønt- og Medaillesamling), Jan-Olof Björk (SNF), Bernt Thelin och Håkan Fransson (Skånes NF). Jag vill ännu tacka hjärtligt alla deltagare för mycket fruktbart samarbete. Som resultat har Medlemsbladet från och med första numret år 2012 förnyad form, färger och ett större urval artiklar från alla nordiska länder. Lokalredaktionerna har skickat in ett antal intressanta artiklar, även om mer vore alltid väl-

Tuukka Talvio presenterar NFF:s jubileumsskrift (Foto Andreas Thomasson).

komna. Om någon tänker att Medlemsbladet koncentrerar sig för mycket i danskt material, bör han titta sig i spegeln. Medlemsbladet tar mycket gärna emot artiklar från alla medlemsländer. Vi diskuterade i Lund också Unionens hemsidor. Tyvärr har det visat sig, att alla försök att hitta en ansvarig redaktör för hemsidorna har misslyckats. Sidorna har nu i flere år icke fungerat. Jag hoppas, att vi vid detta möte hittar en lösning. Det är klart, att Europa har ändrat sig sedan Unionen grundades år 1935. Alla nordiska föreningar har sina egna tidskrifter och sina auktioner. På 60-talet hittade man i Medlemsbladet t. ex. många av de viktigaste nordiska auktionslistorna. I många föreningar har medlemsantalet minskat. Att hitta sponsorer för stora möten har blivit svårare. Ett resultat av detta är svårigheten att hitta en förening, som vågar ta ansvaret för ordförandeskapet. Därför är det nödvändigt att ändra ordförandens förpliktelser. Nya riktlinjer, som diskuterades informellt i går kväll, står färdiga att fatta beslut om. Jag hoppas vi har enstämmighet. Under årens lopp har det presenterats otaliga goda förslag att modernisera Unionen. Sådana förslag har utsikt enbart om det finns resurser och vilja att genomföra dem. Vid detta möte är det inte ordförandens avsikt att öppna en stor diskussion om reformer. Vi tänker att Unionen i den form som den nu existerar har stort värde för nordiska kontakter och nordiskt samarbete. Reformerna bör behålla Unionen i liv, inte döda den. Vi har just fått ett tecken på Unionens vitalitet. Lunds Universitets Historiska Museum och Uppsala universitets myntkabinett har anslutit sig till Unionen. Det är ett historiskt ögonblick. Jag tror, att vi med små realistiska steg bäst garanterar Unionens framtid.”

5. Nordisk Numismatisk Unions Fond

- De reviderade balanserna för 2010, 2011, 2012 och 2013 blev enstämmigt godkända och mötet gav unionens styrelse ansvarsfriheten. Medlemskartotek med inbetalningskontroll och Arbetsregler för Nordisk Numismatisk Unions Fond märktes för kännedom.
- Ordföranden presenterade förslaget till fastläggningen av bidragen från föreningarna. Bidragen består av tre kategorier beroende på antalet medlemmar enligt följande: <100 medlemmar 100 DKK, 101-299 medlemmar 500 DKK och >300 medlemmar 1.800 DKK. Förslaget godkändes enstämmigt.
- Ordföranden presenterade förslaget till fastläggningen av bidragen från myntkabinetterna som alla har samma bidrag 300 DKK. Mötet godkände förslaget enstämmigt.

Mötet godkände extra 8.000 DKK till nya och gamla chefredaktörens resekostnader till unionsmötet 2014.

- Mötet valde enstämmigt Henning I. Larsen från Dansk Numismatisk Forening till Unionens kassör.
- Mötet valde enstämmigt Hans Nielsen från Dansk Numismatisk Forening till Unionens revisor.
- Suomen Numismaattinen Yhdistys-Numismatiska Föreningen i Finland anhöll om ett bidrag på 20.000 DKK för unionsmötet 2014. Ansökan godkändes enstämmigt.

6. Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

- De reviderade balanserna för åren 2010, 2011, 2012 och 2013 godkändes enstämmigt.
- Budgetförslaget för Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad godkändes utan anmärkningar.
- Huvudredaktör sedan januari 2003 Jens Christian Moesgaard har önskat att lämna sin post som ansvarig redaktör för Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad med årets utgång. Han och Preben Nielsen föreslår att Frédéric Elfver från Numismatiska Forskningsgruppen i Stockholms Universitet övertar huvudredaktionen från och med den 1. januari. Ordförande Pekka Säilä tackade å Unionens vägnar Jens Christian Moesgaard för hans framgångsrika insats för Medlemsbladet och överräckte honom till minne en jetong i silver. Jens Christian Moesgaard berättade å sin sida om hur Medlemsbladet har utvecklats och blivit mångsidigare under de senaste åren även med tanke på olika språk. Han tackade för det goda nord-

iska samarbetet och önskade den nya huvudredaktören bästa framgång. Frédéric Elfver tog utmaningen emot med ett önskemål att alla medlemsparterna bidrar till att göra bladet allt mångsidigare och på olika språk.

- d) Fastläggning av belöningen för huvudredaktören och redaktionssekreteraren godkändes utan anmärkning.
- e) Preben Nielsen hade reviderat Arbetsregler för Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad. Arbetsreglerna godkändes enstämmigt med ett teknisk tillägg till paragraf 7 (se bilaga).

7. Rapporter från unionsmedlemmar:

a) Michael Andersen, Den kongelige Mønt- og Medailliesamling, Nationalmuseet, Köpenhamn.

“Møntsamlingen har i disse år fokus på fire områder: Behandling af metaldetektorfund, forskning, digitalisering og ny permanent udstilling. Mængden af detektorfund er stigende år for år. Alene i 2014 er der til dato indkommet 10 skattefund med mønter, og hertil kommer alle de enkeltfundne mønter, som også indleveres. Samlingens forskning er af samme grund naturligt rettet mod de arkæologiske fund. Der forskes primært inden for emnerne romerske mønter, karolingiske mønter, vikingetid og middelalder. Helle Horsnæs har således netop afsluttet et værk i to bind om de romerske møntfund i Danmark *Crossing Boundaries – an analysis of Roman coins in Danish contexts* vol. I-II. Samlingens permanente udstilling er lukket, men vi arbejder på en ny og moderne udstil-

ling. Det kan endnu ikke siges, hvornår den nye udstilling kan åbne. Samtidig er det planen i højere grad at integrere mønter og medaljer i Nationalmuseets øvrige udstillinger. Nationalmuseet vil fremover udvide sine digitale tilbud på nettet for således at komme nye brugere i møde og servicere eksisterende brugere bedre. I år lægger Møntsamlingen 10.000 mønter på nettet i god opløsning til fri afbenyttelse, og flere mønter og medaljer vil følge. I første omgang vil mønter fra den nu lukkede udstilling blive tilgængeliggjort. Samlingen har fire museumsinspektører. Midlerne til de to af stillingerne stammer fra eksterne tilskudsgivere, mens to stillinger betales via museets faste budget. Organisatorisk er Møntsamlingen del af enheden “Middelalder, Renæssance og Numismatik”, som udgør en af Nationalmuseets fire forsknings- og samlingsenheder.”

b) Eva Ramberg, Kungliga Myntkabinettet, Sverige.

“Sedan 2012 har stora förändringar skett gällande bemanningen. Det är ungefär lika många medarbetare, men med lite andra kompetenser. Sammanfattningsvis har förstärkningen skett framför allt i den grupp som jobbar publikt – reception, butik, utställning, pedagogik och information. I strävan att etablera KMK som Sveriges ekonomiska museum så visas en liten fotoutställning om effekterna av den ekonomiska krisen. Bilderna är tagna av Jan Jörnmark, Docent i Ekonomisk historia. I mars 2014 öppnade utställningen Entreprenörskapande – en utställning för skolungdomar i första hand. Till utställningen har ett pedagogiskt program som väckt en del nyfikenhet från omvärlden, tagits fram. I sommar så visas en tillfällig utställning med stora delar av museets samling av sparbössor. Förhoppningsvis ska utställningen locka turister och familjer. För att förstärka upplevelsen i våra basutställningar så har kompletteringar i form av förstoringsapparater tagits fram. Den talande ugglan som visades på mötet är ett exempel. Myntkabinettet samarbetar i några publikationsarbeten – *Sylloge Nummorum Graecorum*, Landskapsinventeringar samt en jubileumsbok om lantbruksmedaljer. När det gäller forskning så håller Cecilia von Heijne på att avsluta sitt projekt, från och med hösten arbetar hon heltid som numismatiker på KMK. Det KMK har framför sig närmast, är att förhålla sig till stora förändringar som 2015 bär med sig: (1) Då kommer den arkeologiska uppdragsverksamhet som legat under Riksantikvarieämbetet att flyttas över till Statens historiska museer. Myndigheten som KMK ingår i blir alltså mer än dubbelt så stor. (2) KMK

har i uppdrag att möta fler barn och unga i verksamheten. (3) Basutställningarna ska uppgraderas. (4) Ett fortsatt uppordning och inventeringsarbete ska ske”.

c) Håkon Roland, Myntkabinettet, Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo.

“Som kjent inngikk Myntkabinettet, sammen med Oldsaksamlingen og Etnografisk museum, i Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo i 2000. Myntkabinettet ble da en del av Arkeologisk seksjon, og opphørte å eksistere som selvstendig organisatorisk enhet. Siden 2010 har denne prosessen vært under revisjon og omlegging. Den meget omfattende omorganiseringen av Kulturhistorisk museum har nå resultert i en stor endring for Myntkabinettets del. Fra 1. januar 2014 er nå Myntkabinettet igjen en selvstendig enhet, med eget budsjett og personalansvar. Ved Myntkabinettet er vi meget tilfreds med den nye organisasjonen, og opplever igjen å kunne agere som en selvstendig numismatisk institusjon. Også bygningsmessig har planene for Kulturhistorisk endret seg de siste tre årene. Det er nå vedtatt at museet skal forbli lokalisert på tre ulike steder, sentrumsbyggene med Historisk Museum som midtpunkt, Vikingskipshuset på Bygdøy og et stort magasin- og samlingsbygg på Økern, øst for sentrum. Det er foretatt og planlegges store bygningsmessige investeringer ved alle tre steder i årene som kommer. Blant annet bygges det et nytt bygg ved Vikingskipshuset på over 10 000 kvm, som i fremtiden skal huse museets store vikingtidsutstillinger. Uansett ligger det an til at Myntkabinettet vil ha muligheter til en utvidet utstillingsflate i Historisk Museum i fremtiden. Ellers har mye av Myntkabinettets aktivitet de siste to årene gått med til å produsere en utstilling i anledning 200-års jubileum for Norges Grunnlov. Kulturhistorisk museum er UiOs hovedarena for markeringen av dette viktige jubileet, og Svein Harald Gullbekk ved Myntkabinettet er en av to hovedansvarlige for utstillingene under paraplyen «Ja, vi elsker frihet!». Myntkabinettet har inngått en avtale med Norges Bank om å stille ut deler av bankens gullbeholdning. Gullet bærer en av de mest dramatiske historiene fra Norge i siste krig. I alt 50 tonn gull, barrer og mynter lastet på 26 lastebiler, unnslopp med nød og neppe de tyske okkupasjonsstyrkene som inntok Oslo 9. april 1940. Gullet ble fraktet på biler, tog, fiske-skøyter og britiske fregatter fra ulike steder langs norskekysten over til England. Samtidig flyktet regjeringen og kongehuset langs samme rute. Bergingen av gullbeholdningen sikret den norske eksilregjeringens og kongehusets virksomhet under

krigen. Som del av dette prosjektet åpnet vi delutstillingen «Den tunge bagasjen» på frigjøringsdagen 8. mai. Her fortelles historien fra de dramatiske aprildagene i 1940 gjennom en gullportal med mynter fra Norges Bank og en tegneserie i veggformat av den franske kunstneren Melanie Sourisseau. Gullportalen rommer fire paneler med om lag 15 000 mynter montert. Kulturhistorisk museum ved Myntkabinettet er i forhandlinger med Norges Bank om ytterligere samarbeid om forvaltningen av nasjonalbankens kulturhistoriske samlinger.”

d) Eiríkur Lindal, Myntsafnarafélag Íslands.

“Vi har under åren haft vi haft 10 ganger om året ett medlemsmøte på en søndag där vi har en aktion av mynt, sedlar och andra samlar föremål. Antal deltagare i möten har varit mellan 30-40. I samband med varje aktion publiceras ett nummer av medlemstidningen MYNT som listar bla alla föremålen som kommer till aktion veckan därpå. Dessutom har vi en årlig utflykt under våren där vi besöker en eller flera samlingar. Året 2012 hade vi en stor utställning i Nordens Hus i Reykjavik. Den varade över 3 dagar och var välbesökt och vi fick lov för att ha planlagt och utfört en välorganiserad utställning. Den var den första i 16 år på föreningens vägar. Våra antall medlemmar har stigit i farvattnet av ekonomiska krisen i 2008, och har ökningen varit omkring 10% per år. Antal medlemmar är nu omkring 250. Till att summera året 2013, så träffades styrelsen 6 gånger, vi hade 10 medlemsmöten och en utflykt.”

e) Frédéric Elfver, Numismatiska Forskningsgruppen, Stockholms Universitet.

“Beträffande Numismatiska Forskningsgruppen kan man nämna att bemanningen är Kenneth Jonsson (professor och föreståndare), Ylva Holmberg Jansson (redaktionssekreterare), Frédéric Elfver (doktorand) samt Eeva Jonsson (projekt).

Frida Ehrnsten föräddes av SNF Nils Ludvig Rasmussens stipendium samt medalj och diplom för sina numismatiska insatser (Foto Andreas Thomasson).

NFF:s jubileumsmedalj framställd av konstnären Erkki Kannosto (Foto Andreas Thomasson).

Även Gert Rispling (orientalisk numismatik) är kopplad till forskningsgruppen. Innevarande termin har vi haft tre studenter på grund- resp. masternivå. Drygt 80 stycken studentuppsatser i numismatik finns nu tillgängliga via hemsidan, se följande länk: archaeology.su.se/numismatiska-forskningsgruppen/nfg-s-publikationer/uppsatser. Utöver detta ger forskningsgruppen ut en tidskrift, *Myntstudier*, samt en nystartad skrift om fynd av romerska denarer, *Roman Denarii*. CNS-projektet kommer i fortsättningen enbart att publiceras digitalt. Undervisning i numismatik ges på såväl grund-, master- som forskarnivå."

f) Curt Ekström, Svenska Numismatiska Föreningen.

"Svenska Numismatiska Föreningen är en högst livaktig förening med:

- regelbundna föreningsträffar på Banérgatan i Stockholm.
- utgivande av *Svensk Numismatisk Tidskrift* med 8 nummer per år.
- en aktiv hemsida, www.numismatik.se, med aktuella nyheter, referat, artiklar, etc.
- utgivande av medaljer, nu senast en medalj med Julius Hagander, SNF:s tidigare ordförande.
- utgivande av litteratur. Under produktion är tredje delen i serien *Den Svenska Mynthistorien – Vasatiden*, samt en bok om Elias Brenners samling på Pushkinmuseet i Moskva."

8. Nordisk Numismatisk Årsskrift

Jørgen Steen Jensen redogjorde för innehållet i Nordisk Numismatisk Årsskrift 2006-2008.

Namn	Organisation	D=Delegat	O=Observatör
Preben Nielsen, D	Dansk Numismatisk Forening		
Bent Petersen, D	Dansk Numismatisk Forening		
John Lind, O	DNF/ Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad		
Michael Andersen, D	Den kongelige Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet		
Line Bjerg, O	Den kongelige Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet		
Frédéric Elfver, O	Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad		
Jens Christian Moesgaard, O	Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad		
Henning I. Larsen, O	Nordisk Numismatisk Union		
Jørgen Steen Jensen, O	Nordisk Numismatisk Årsskrift		
Carl Henrik Størmer, D	Norsk Numismatisk Forening		
Olav Klingenberg, D	Norsk Numismatisk Forening		
Håkon Roland, D	Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo, Myntkabinett		
Thorolf Björklund, D	Føroya Myntsavnarafelag		
Eiríkur Lindal, D	Myntsafnarafélag Íslands		
Anton Holt, D	Myntsafn Seðlabanka og Þjóðdöminjasafns		
Kristian Riesbeck, D	Skånes Numismatiska Förening		
Curt Ekström, D	Svenska Numismatiska Föreningen		
Gitte Tarnow Ingvardson, D	Lunds Universitets Historiska Museum		
Eva Ramberg, D	Kungliga Myntkabinettet		
Ulrika Bornestaff, O	Kungliga Myntkabinettet		
Hendrik Mäkeler, D	Uppsala universitets myntkabinett		
Tom C. Bergroth, D	Numismatiska Föreningen i Åbo		
Petteri Järvi, D	Numismatiska Föreningen i Finland		
Pekka Säilä, D	Numismatiska Föreningen i Finland		
Arild Moen Pedersen, O	Norsk Numismatisk Förening		
Kauko Hämläinen, D	Numismatiska Föreningen i Finland		
Kaisa Kutilainen, O	Numismatiska Föreningen i Finland /evenemang koordinatör		
Aimo Linkosalmi, O	Numismatiska Föreningen i Finland		
Klaus Selinheimo, O	Numismatiska Föreningen i Finland		

Övriga deltagare: Sonja Hagelstam · Dan Carlberg · Monika Carlberg · Antti Heinonen · Marianne Jørgensen · Elina Screen · Taru-Maaria Kuparinen-Säilä · Kent Victor · Anita Victor · Juha Hyötyläinen · Herdis Modeen · Frida Ehrnsten · Outi Järvinen · Tuukka Talvio · Antti Matikkala · Kirsten Nielsen · Dina Petersen · Annette Larsen · Henrik Jensen · Lars Christensen · Aase Riesbeck · Kjell Holmberg · Päivi Hennala · Birgitta Ekström

Mötesdeltagare vid Kungsporten på Sveaborg (Foto Pekka Säilä).

9. Unionens internetsidor

Frédéric Elfver redogjorde för planer att uppdatera och upprätthålla Unionens internetsidor tillsammans med Magnus Wijk från Svenska Numismatiska Föreningen. Uppdateringskostnaderna är uppskattningsvis 3.000 DKK och de årliga kostnaderna likaledes 3.000 DKK. Mötet stödde den positiva utvecklingen av internetsidorna och var berett att bekosta projektet.

10. Nästa möte av Nordisk Numismatisk Union

- Mötet godkände enstämmigt texten "Riktlinjer för Nordisk Numismatisk Unions styrelsemöten".
- Till ordförande för Nordisk Numismatisk Union för åren 2014-2017 valdes Carl Henrik Størmer från Norsk Numismatisk Förening med stora applåder. Han tackade för förtroendet och hälsade alla välkomna till följande möte i Norge.

11. Unionsmötet avslutas

Ordförande Pekka Säilä tackade deltagarna för smidigt och enstämmigt beslutsfattande vid mötet och framgångsrikt nordiskt samarbete under hela ordförandeskapsperioden. Ett bra tecken på Unionens vitalitet är två nya medlemmar i den nordiska numismatiska familjen, vilket förutspår en ljus framtid för Unionen.

Pekka Säilä överräckte till slut ordförandeskapets symbol "unionshammaren" åt den nya ordföranden med stora applåder och avslutade mötet.

Pekka Säilä Kauko Hämläinen
ordförande sekreterare

Love for Nordisk Numismatisk Union

§ 1. Nordisk Numismatisk Union er en sammen-slutning af Dansk Numismatisk Forening,

Føroya Myntsavnarafelag, Myntsafnarafélag Íslands, Norsk Numismatisk Forening, Numismatiska Föreningen i Åbo, Skånes Numismatiska Förening, Suomen Numismaattinen Yhdistys / Numismatiska Föreningen i Finland og Svenska Numismatiska Föreningen med tilslutning af de statslige/offentlige møntkabinetter: Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, København. Universitetets Myntkabinett, Oslo. Nationalmuseets Myntkabinett, Helsingfors. Kungl Myntkabinettet statens Museum for mynt-, medalj- og penninghistoria, Stockholm. Myntsafn Íslands, Reykjavík, Seddelbankens og Nationalmuseets numismatiske samling, Reykjavík, Gunnar Ekstrøms professor i numismatik og penninghistoria (Numismatiska Forskningsgruppen), Stockholm. Lunds Universitet Historiska Museet samt Uppsala universitets myntkabinett.

I Unionen kan indvælges:

- numismatiske professorer eller tilsvarende embede i pågældende lande. Sådanne medlemmer har samme rettigheder og pligter som møntkabinetterne.
 - andre, med godkendelse af mindst ¾ af både foreninger og møntkabinetterne.
- § 2. Unionens formål er dels at være et kontaktpunkt mellem de nævnte parter og dels at udgive numismatiske publikationer. For disse publikationer fastsættes særskilte arbejdsregler.
- § 3. Unionens styrelse består af to repræsentanter fra hver af de tilsluttede foreninger samt en dertil bemyndiget repræsentant fra hvert af de tilsluttede møntkabinetter m.v., alle med lige stemmeret, undtagen i økonomiske sager, hvor kun foreningsrepræsentanter kan stemme.
- § 4. Alle sager, også spørgsmål vedrørende Unionens opløsning, kræver – hvor disse love ikke har anden bestemmelse – ¾ flertal for at blive vedtaget.

- § 5. Unionens styrelse indkaldes til møde hvert tredje år for at behandle Unionens anliggender. Mindre sager kan i mellemtiden behandles pr. korrespondance.
- § 6. Begrundet ønske om ekstraordinært Unionsmøde, fremsat af en tilsluttet forening eller et tilsluttet møntkabinet, skal forelægges de øvrige unionsmedlemmer, som afgør sagen i henhold til § 4.
- § 7. Unionens økonomi baseres på et unionsfond, for hvilket der fastsættes særskilte arbejdsregler.
- § 8. Foreninger, som ikke indfrier deres forpligtelser indenfor den af Unionsstyrelsen fastsatte tid, ophører automatisk med at udøve deres stemme i styrelsen, samtidig med at leveringen af Unionens publikationer til vedkommende forening standses. Meddelelse om sådant tab af stemmeret og ophør af forsendelsen af publikationer skal dog på forhånd tilstilles vedkommende forenings bestyrelse. De øvrige tilsluttede foreninger har pligt til – i forhold til deres medlemstal – at dække de på denne måde opståede økonomiske forpligtelser.
- § 9. Personligt medlemmer af en af Unionens foreninger har adgang til møderne i de øvrige unionsforeninger samt at deltage i disse foreningers auktioner i den udstrækning den enkelte forenings love giver adgang hertil. Endvidere kan personlige medlemmer erhverve medlemsrabat på litteratur og medaljer, som udgives af de til Unionen tilsluttede foreninger.
- § 10. Er et medlem ekskluderet af en af de i Unionen tilsluttede foreninger, skal den pågældende forenings bestyrelse senest 14 dage efter at ekskluderingen har fundet sted skriftligt meddele dette til de øvrige foreninger, møntkabinetter og andre medlemmer af Unionen med begrundelse for eksklusionen.
- § 11. Tilslutning til unionen gælder 3 år ad gangen, regnet fra 2007, og fornyes automatisk med mindre udmeldelse foreligger inden udgangen af maj måned i periodens sidste år. En sådan, motiveret udmeldelse skal tilstilles bestyrelsen for hver af de tilsluttede foreninger samt møntkabinetter m.v.
- § 12. Unionens styrelse kan med $\frac{3}{4}$ flertal indvælge nye medlemmer efter indstilling fra foreningen(-erne) i det pågældende land. Ansøgning om medlemskab skal foreligge senest 3 måneder før et ordinært møde i Unionens styrelse. Unionens styrelse afgør fra gang til gang (hver 3. år), hvor mange nye

medlemmer som kan optages i en 3 årsperiode, således at medlemstallet til enhver tid er kontrolleret.

- § 13. Numismatiske Forbund kan ikke optages som medlem af Unionen, men dette udelukker ikke andre former for samarbejde, hvor dette er praktisk og økonomisk muligt.
- § 14. Disse love kan kun ændres efter beslutning af styrelsen med $\frac{3}{4}$ flertal.

Vedtaget på Unionsmødet i Malmø den 14. maj 1977 og trykt i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (NNUM)* 1978, s. 21-22; ændringer ved unionsmødet i Falun 24. september 1983, *NNUM* 1984, s. 45; København, 21. september 1985, *NNUM* 1986, s. 31; Malmø 23. maj 1987, *NNUM* 1988, s. 23-24; Tønsberg 8. juni 1991, *NNUM* 1991, s. 135-136; Stockholm 2. juni 2007 *NNUM* 2007, s. 170-177. Helsingfors 24. maj 2014.

Arbejdsregler for Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

- § 1. Nordisk Numismatisk Union udgiver et tidsskrift med titlen *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (NNUM)*. Det udkommer med fire numre årligt. Ekstranummer kan udgives efter hovedredaktørens oplæg. Bladets format og typografiske udstyr bestemmes af Unionsstyrelsen.
- § 2. Bladet optager i almindelighed i hvert nummer mindst én kort artikel med numismatisk eller beslægtet emne. Artiklerne skal være originale og forsynes med en copyright erklæring, som kun tillader gengivelse eller citering med angivelse af forfatternavn og oprindelig publikationssted. Endvidere optages notitser, korte litteraturanmeldelser samt foreningsmeddelelser (herunder auktionslister). Notitserne skal fortrinsvis omhandle aktuelt stof af fælles interesse for samlerne i et eller flere af de nordiske lande. En årgang udgør maksimalt 400 sider og afsluttes med kalenderåret.
- § 3. Bladet registreres af Unionens styrelse, der på hvert unionsmøde udpeger en redaktionskomité bestående af en hovedredaktør og en ansvarshavende redaktør, samt lokalredaktører i de nordiske lande, hvor hovedredaktionen ikke har sæde. Disses mandat gælder for tiden frem til næste unionsmøde og kan fornyes. Hvis en redaktør åbenlyst forsømmer eller misbruger sin stilling, kan han til enhver tid fratages denne af styrelsen. Hertil fordres dog $\frac{2}{3}$ majoritet.

- § 4. Alle bidrag til bladet indsendes maskinskrrevne eller i elektronisk form ledsaget af en udskrift til hovedredaktøren eventuelt gennem lokalredaktørerne, hvor sådanne findes. Alle manuskripter skal være tryklare. Der udsendes kun én korrektur til forfatteren, og ændringer eller tilføjelser efter korrektoren må ikke forekomme.
- § 5. I tilfælde af uenighed mellem en lokalredaktør og hovedredaktøren om publikationen af et bidrag sendes sagen til udtalelse hos de øvrige medlemmer af redaktionskomitéen og afgøres ved simpelt stemmeflertal indenfor denne. I tilfælde af stemmelighed er hovedredaktørens stemme afgørende.
- § 6. Bidrag til bladet trykkes normalt på dansk, norsk eller svensk. Eventuelle bidrag på finsk, islandsk eller færøsk forsynes med oversættelse eller resumé på ét af de tre førstnævnte nordiske sprog.
- § 7. Hovedredaktøren ansætter en redaktionssekretær, som varetager den daglige korrespondance og regnskabsføring samt har ansvaret for, at de midler, som står til disposition for udgivelsen af bladet, ikke overskrides. Ved disponering over midlerne tegner redaktionssekretæren, hovedredaktøren og ansvarshavende redaktør hver for sig. Vederlag til hovedredaktør og redaktionssekretær fastsættes af Unionens styrelse.
- § 8. Alle redaktionelle detailspørgsmål (terminer for indsendelse af stof, bidragenes publikationsorden, billedstoffets omfang etc.) afgøres af hovedredaktøren alene efter aftale med forfatterne. Alle forhandlinger med trykkeriet føres af eller gennem hovedredaktøren.
- § 9. Der udbetales ikke honorarer for bidrag til Medlemsbladet, men forfatterne til artikler og større notitser får tilsendt et mindre antal eksemplarer af pågældende nummer.

- § 10. De tilsluttede foreninger abonnerer på et fast årligt antal eksemplarer af Medlemsbladet. Abonnementsprisen fastsættes af Unionens styrelse på det ordinære møde i Nordisk Numismatisk Union.
- § 11. Udover abonnementet betaler hver forening for større foreningsmeddelelser eller særnumre i henhold til de til enhver tid gældende priser for trykningen og udsendelsen. Foreningernes udgifter gøres op for hvert nummer, og de fra redaktionssekretæren tilsendte regninger betales senest 30 dage efter modtagelsen.
- § 12. Bladets årsregnskab opstilles af redaktionssekretæren og kontrolleres af en revisor fra det lands forening, redaktionssekretæren befinder sig. De reviderede årsregnskaber forelægges på hvert unionsmøde til godkendelse af Unionens styrelse.
- § 13. Enhver forening og møntkabinet kan frit benytte bladet til bytte, idet man dog må bestræbe sig på at undgå konkurrence om samme bytteforbindelse.
- § 14. Ændring af disse arbejdsregler kan foretages af Unionens styrelse med $\frac{2}{3}$ flertal.

Status 2014

Redaktionskomité, hovedredaktør og ansvarshavende redaktør jf. § 3.

Redaktionskomité: Eva Ramberg, Sverige, indtil 31. december 2014. Anton Holt, Island. Håkon Roland, Norge. Tuukka Talvio, Finland. Jens Christian Moesgaard, Danmark, fra 1. januar 2015
Hovedredaktør: Jens Christian Moesgaard indtil 31. december 2014. Frédéric Elfver fra 1. januar 2015

Ansvarshavende redaktør: Preben Nielsen
Redaktionssekretær jf. § 7.: John A. Lind
Revisor jf. § 12.: Niels Bro Rasmussen

•Vær rask! Gå till
www.denarius.no og bestill
en tikroneseddel
(se illustrasjon) til kun 1,- !*

• Se også vårt rikholdige tilbud av mynter og sedler fra hele verdenshistorien!

*Gratistilbudet er ekskl. sendekostnader.

Nordisk Numismatisk Union
Grundlagt 1935
Formand 2014-2017:
Carl Henrik Størmer
Hjemmeside: www.nnununion.net

Medlemmer:

Dansk Numismatisk Forening
Grundlagt 1885
Formand: Preben Nielsen
Hjemmeside: www.numismatik.dk
E-mail: formand@numismatik.dk

Føroya Myntsavnarafelag
Grundlagt 1989
Formand: Rósing Skorá
Hjemmeside: www.fomynt.dk
E-mail: fomynt@fomynt.dk

Myntsafnarafélag Íslands
Grundlagt 1969
Formand: Freyr Jóhannesson
Hjemmeside: www.mynt.is
E-mail: fjehf@simnet.is

Norsk Numismatisk Forening
Grundlagt 1927
Formand: Carl Henrik Størmer
Hjemmeside: www.norsknum.org
E-mail: gunnar@oslomyntgalleri.no

Numismatiska Föreningen i Åbo
Grundad 1937
Ordförande: Tom C. Bergroth
E-post: tom.bergroth@turku.fi

Skånes Numismatiska Förening
Grundad 1931
Ordförande: Ola Zaunders
Hemsida: www.sknf.se
E-post: foreningen@sknf.se

**Suomen Numismaattinen Yhdistys/
Numismatiska Föreningen i Finland**
Grundad 1914
Ordförande: Petteri Järvi
Hemsida: <http://www.snynumis.fi>
E-post: sny@snynumis.fi

Svenska Numismatiska Föreningen
Grundad 1873
Ordförande: Jan-Olof Björk
Hemsida: www.numismatik.se
E-post: info@numismatik.se

Nationalmuseets Myntkabinett
Mannerheimintie 34, P.O. Box 913
00101 Helsinki, Finland
Chef: Tuukka Talvio
Hemsida: www.nba.fi/sv/nationalmuseum
E-post: Tuukka.Talvio@nba.fi

**Den kongelige Mønt- og Medaillesamling,
Nationalmuseet**
Frederiksholms Kanal 12,
1220 København K, Danmark
Leder: Michael Andersen
Hjemmeside: www.natmus.dk
E-mail: michael.andersen@natmus.dk

Kungl. Myntkabinettet
Slottsbacken 6, Box 5428, 114 84 Stockholm, Sverige
Chef: Eva Ramberg
Hemsida: www.myntkabinettet.se
E-mail: info@myntkabinettet.se

Myntsafn Seðlabanka og Þjóðminjasafns
Einholt 4, 105 Reykjavík, Island
Leder: Anton Holt
Hjemmeside: www.seðlabanki.is/?PageID=119
E-mail: anton.holt@sedlabanki.is

**Myntkabinettet, Kulturhistorisk museum,
Universitetet i Oslo**
Frederiksgate 2, Oslo
Postadresse: Postboks 6762. St. Olavsplass, 0130 Oslo
Håkon Roland
Hjemmeside: www.khm.uio.no
epost: hakon.roland@khm.uio.no

**Numismatiska Forskningsgruppen,
Stockholms Universitet**
106 91 Stockholm, Sverige
Professor Kenneth Jonsson
Hemsida: www.archaeology.su.se/numismatiska-forskningsgruppen
e-post: kenneth.jonsson@ark.su.se

Lunds Universitets Historiska Museum
Krafts torg 1, 223 50 Lund, Sverige
Gitte Tarnow Ingvardson
Hemsida: <http://www.luhm.lu.se/>
E-post: Gitte.Ingvardson@luhm.lu.se

Uppsala universitets myntkabinett
Besöksadress: Universitetshuset, Biskopsgatan 3
Postadress: Box 256, 751 05 Uppsala, Sverige
Hendrik Mäkeler
Hemsida: <http://www.coincabinet.uu.se/>
E-post: Hendrik.Makeler@gustavianum.uu.se

Af Jens Christian Moesgaard

Møntstedsturisme

Hele NNUMs hovedredaktion har en mand høj været på managementkursus. Her lærte vi, at det var vigtigt at være omstillingsparat og gå på jagt efter nye markeder. Som hjemmearbejde skulle vi lave en business case på en udvidelse af vort forretningsområde.

Hele hovedredaktionen lagde hovedet i blød for at finde på en god idé. Hvad med numismatisk kulturturisme? Ikke blot masseturisme, men et virkeligt kvalitetsprodukt med noget ud over det sædvanlige. For eksempel at stille oplysninger til rådighed om, hvor mønter blev produceret. Ikke bare sådan noget med "i København er der præget mønter siden kong Hans' tid (1483-1513)", nej, helt ned til den præcise kvadrat-meter!

Det kræver grundige undersøgelser at fastslå den slags, men lige netop det er hovedredaktionen

faktisk ret god til. Fra 1644 til 1654 fandt møntproduktionen eksempelvis sted på Københavns slot i hvælvingerne i hjørnet mellem riddersalsfløjen og rådstuefløjen (*Numismatisk Rapport*, 1986, nr. 1, s. 30). Hvis man slår det op i telefonbogen for at finde ud af, hvor det er, kommer man ikke særligt langt. Men heldigvis besidder hovedredaktionen en del speciallitteratur (*København før og nu*, bind 1, plan s. 14 sammenlignet med plan s. 42), så problemet kan løses og stedet findes – det er lige der, hvor pilen peger på billedet, bag de tykke mure i magtens centrum, Christiansborg Slot!

Stolt fremviste hovedredaktionen resultatet af anstrengelserne til læreren på managementkurset, som imidlertid blot tørt bemærkede: "Hvordan skal man tjene penge på det? Opgaven er dumpet!" Nåh ja...

Fuldend din samling!

Hos Bruun Rasmussen har du mulighed
for at købe og sælge mønter på auktion

Hver anden søndag afholder vi møntauktioner på nettet.

100 vestindiske dalere 1849.
Hammerslag: 65.000 kr.

Norge,
Speciedaler 1628.
Hammerslag: 48.000 kr

Sachsen, Friedrich August I,
the Strong, 3 Ducat 1696.
Hammerslag: 230.000 kr.

Polen,
Stanislaus August, 1764 - 1795,
Ducat 1785.
Hammerslag: 65.000 kr

Macedonian Kingdom,
Alexander III, the Great,
336 - 323 BC, Distater.
Hammerslag: 49.000 kr

Vi søger løbende alverdens mønter, pengesedler og
medailler til vores traditionelle og net-auktioner.

For yderligere information se bruun-rasmussen.dk
eller kontakt møntafdelingen på telefon 8818 1200 /
e-mail: monter@bruun-rasmussen.dk.

Du er også altid velkommen til at besøge os i en af
vores afdelinger i København eller Aarhus.

Vurderingsbesøg foretages efter aftale i hele landet.

BRUUN RASMUSSEN
MØNTAUKTIONER

Baltikavej 10
2150 Nordhavn
Tel +45 8818 1111

Søren Frichs Vej 34 D
8230 Åbyhøj
Tel +45 8818 1100